
I.

IZVJEŠTAJ O SUĐENJIMA ZA RATNE ZLOČINE U HRVATSKOJ 2017.

JELENA ĐOKIĆ JOVIĆ, VESNA TERŠELIĆ

Documenta

VESELINKA KASTRATOVIĆ

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek

UVOD

Pravni tim *Documente* – Centra za suočavanje s prošlošću (u daljnjem tekstu *Documenta*), Inicijative mladih za ljudska prava Hrvatske (YIHR), Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek (u daljnjem tekstu Centar za mir) tijekom 2017. pratio je rasprave u 23 kaznena postupka za ratne zločine vođena na četiri nadležna županijska suda u Hrvatskoj kao i 12 javnih sjednica u žalbenim postupcima pred Vrhovnim sudom RH. Ovim izvještajem obuhvaćena su i 2 kaznena postupka koja su se tijekom 2017. godine odvijala pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ)¹²⁷ kao i ponovljeni postupak u nadležnosti Mehanizma za međunarodne kaznene sudove (MMKZ).¹²⁸

Izvještaj o suđenjima za ratne zločine u Hrvatskoj daje pregled i ključne nalaze svih nepravomoćno kao i pravomoćno okončanih predmeta, a koji su od značaja za javnost. Riječ je uglavnom o dugogodišnjim suđenjima ili o suđenjima koja se, poput onog za zločin u selima uz Unu kod Hrvatske Kostajnice, višekratno ponavljaju. Primjerice, suđenje za zločine počinjene u Pakračkoj Poljani započelo je u veljači 2012., a pravomoćni epilog uslijedio je pet godina kasnije. Suđenja za zločine u Trpinji, zločin na brdu Bršljenovica kod Plaškog ili za zločin na Miljevačkom platou, okončana pred prvostupajskim vijećima u 2014., potvrđena su presudama Vrhovnog suda tek 2017. godine. Za cjelovit uvid u tijek pojedinih postupaka i njihove nalaze, relevantni su i prethodni godišnji izvještaji o suđenjima *Documente*¹²⁹ i Centra za mir. Izvještaj daje i sumarni tijek kaznenog postupka za pokušaj podmićivanja sudaca Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a kojem je poveznica predmet za zločine u Osijeku protiv Glavaša i dr.

Izvještaj je fokusiran na rad tužiteljstava i specijaliziranih sudova, analizu optužnica i presuda u pojedinim predmetima, kritičku opservaciju pravosuđa, a nudi i zaključke te preporuke. Rad drugih organa uključenih u procesuiranje ratnih zločina (npr. policija) nije moguće kritički sagledati na razini pojedinačnih predmeta, jer o tome ne postoje javno dostupni podaci.

127

Predmet Mladić, predmet Prlić i dr.

128

Predmet Simatović&Stanišić - Žalbeno vijeće MKSJ-a u prosincu 2015. poništilo je oslobađajuću prvostupajsku presudu, raspravno vijeće i naložilo novo suđenje po svim točkama optužnice

129

<https://www.documenta.hr/hr/godi%C5%A1nji.html> (pristupljeno: 21. 6. 2018.)

Tijekom 2017. godine nepravomoćno je okončano 10 kaznenih postupaka, a pravomoćno završeno 12 kaznenih postupaka. Jedan kazneni postupak obustavljen je u fazi potvrđivanja optužnice.¹³⁰ Presuda u kaznenom postupku protiv Mladena Graovca, za zločin u mjestu Smilčić pokraj Benkovca, donesena je po priznanju optuženika te je odmah postala pravomoćna. Vrhovni sud Republike Hrvatske donio je 12 odluka po žalbama izjavljenim na prvostupanjske presude županijskih sudova u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku (10 presuda kojima su potvrđene prvostupanjske presude, 1 presuda kojom je potvrđena presuda II. stupnja kao i 1 rješenje kojim je ukinuta prvostupanjska presuda i predmet vraćen na ponovno suđenje).

SAŽETAK

Hrvatsko pravosuđe učinilo je slabašan progres po pitanju utvrđivanja kaznene odgovornosti počinitelja ratnih zločina. Od 490 zločina evidentiranih u bazi podataka ratnih zločina Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu DORH), za čak 153 (31,2%) zločina počinitelji su i dalje nepoznati.

Većina kaznenih postupaka u 2017. godini, prije i nakon podizanja optužnica, vođena je u odsutnosti okrivljenika. Tijekom 2017. godine, kazneni progon iniciran je samo protiv pripadnika srpskih paravojnih postrojbi te pripadnika JNA, stvarajući monokromnu sliku kaznenog progona počinitelja ratnih zločina. U istražnim postupcima vođenim tijekom 2017. godine obuhvaćeno je 25 okrivljenika, od kojih je samo jedan okrivljenik dostupan hrvatskom pravosuđu. Zbog nedostupnosti hrvatskom pravosuđu većini okrivljenika nije osigurano djelotvorno sudjelovanje u kaznenom postupku.¹³¹ Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku, iako je prema broju zamjenika personalno najkapacitiranije, istražne postupke nije ni pokretalo.¹³² Podignuto je deset optužnica u odnosu na 34 okrivljenika, od kojih je čak 33 nedostupno hrvatskom pravosuđu.¹³³ Time je osnovni postulat svakog suvremenog kaznenog postupka koji mora nastojati osigurati djelotvornu participaciju okrivljenika, kontradiktornu strukturu postupka i jednakost oružja stranaka u postupku bitno narušen. Trend suđenja u odsutnosti, dominantan devedesetih, pravda se nemogućnošću ustupanja kaznenog progona državi u kojoj okrivljenik ima prebivalište i čije državljanstvo posjeduje, zbog visine zapriječene kazne. Naime, *Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima* (NN-178/04) brani ustup kaznenog progona za kaznena djela za koje je propisana kazna zatvora preko 10 godina.

No, recentna praksa Vrhovnog suda RH¹³⁴ ustup kaznenog progona više ne vezuje uz čl. 65. st. 2. *Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima*¹³⁵ već uz odredbu čl. 28 Ugovora između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima koje ne uvjetuje ustup kaznenog progona visinom zapriječene kazne.¹³⁶ No, ono što bi eventualno mogao biti ograničavajući faktor u ovakvoj praksi Vrhovnog suda RH, jest odredba Ugovora prema kojoj je uz zamolnicu za preuzimanje kaznenog progona obvezno prilaganje izjave oštećenih da su suglasni sa ustupanjem kaznenog progona.¹³⁷

130

Rješenje Županijskog suda u Zagrebu, broj 6 Kov-rz-2/17, od 6. lipnja 2017.

131

Jedan okrivljenik sudjeluje u kaznenom postupku, dok za dvojicu okrivljenika u odnosu na koje je istražni zahtjev donesen za zločine u Benkovcu, nemamo informacija.

132

Prema dostupnim podacima s internet stranice ŽDO Osijek.

133

U Izvještaju Glavnog državnog odvjetnika za 2017. - www.dorh.hr, navodi se da su nadležna županijska državna odvjetništva optužila 34 osobe. Prema informacijama objavljenim na WEB stranici DORH-a kao i na temelju sastanka održanog s predstavnicima Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu, Documenta raspoložive informacijom o 30 optuženih osoba. Apeliramo na DORH da sve informacije o pokretanju kaznenih postupaka, donošenju rješenja o provođenju istraga, podignutim, odnosno potvrđenim optužnicama, javno objavljuje.

134

I Kž-560/2015 od 26. studenog 2015.

135

Čl. 65. st. 2. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći (Narodne novine broj 178/04) u kaznenim stvarima propisano je da se kazneni progon može ustupiti za kaznena djela koja je na području Republike Hrvatske počinio stranac s prebivalištem u stranoj državi, samo kada je riječ je o djelu za koje je propisana kazna zatvora do deset godina.

136

NN 6/1988

137

Čl. 29. st.2(4) Ugovora između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima

138
Protokol između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Tužiteljstva Bosne i Hercegovine o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida potpisan je u lipnju 2013. Sporazum o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida, između Republike Hrvatske i Republike Srbije potpisan je u listopadu 2006.

139
<https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Sjednice/2015/231%20sjednica%20Vlade/231%20-%2011.pdf>, (pristupljeno: lipanj 2018.)

140
Izvor: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/srbija-vise-nece-biti-mini-haag-za-ratne-zlocine-bosnjakovic-putuje-na-pregovore-beograd-nece-suditi-hrvatima-po-zakonu-o-univerzalnoj-nadleznosti/7047761/>, Jutarnji list, 19. veljače 2018.

141
Izvor: <http://www.dorh.hr/DrzavnoOdvjetnistvoRepublikeHrvatskeProcesuiranje>, (pristupljeno: lipanj 2018.)

142
Izvor: <http://www.dorh.hr/dorh07062018>, (pristupljeno: lipanj 2018.)

143
Zločin u Lori II, Zločin u Kulinama, Zločin u Medačkom Džepu

144
Za granatiranje Splita, predmet okr. Pantići i za zločine nad osječkim civilima, predmet okr. Glavaš i dr.

Nadalje, regionalna suradnja, doduše determinirana limitiranim protokolima/sporazumima o suradnji između tužiteljstava u regiji, posebice onih zaključenih između Hrvatske i Bosne i Hercegovine i Hrvatske i Srbije, gotovo je nepostojeća u dijelu ustupanja dokaza.¹³⁸ Suradnju otežava i *Zaključak o suradnji s Bosnom i Hercegovinom*¹³⁹ kod pružanja pravne pomoći u kaznenim predmetima usvojen tijekom sjednice Vlade Republike Hrvatske 3. lipnja 2015. Bilateralni ugovori o kaznenom progonu i kažnjavanju ratnih zločina, čije se sklapanje najavljuje, a koji bi kao međudržavni sporazumi bili s pravnom snagom iznad zakona, mogli bi promijeniti trend suđenja *in absentia*.¹⁴⁰ Pomanjkanje volje za poboljšanjem regionalne suradnje, koja je kratko živnula u tijeku susreta Predsjednika Republike Srbije i Predsjednice Republike Hrvatske, da bi ponovo zastala, ne daje razloge za optimizam.

Ažurirano izvješće Državnog odvjetništva Republike Hrvatske *Procesuiranje ratnih zločina tijekom 2016. i u prvoj polovici 2017. godine*, koje datira iz rujna 2017.¹⁴¹ godine i referira se na period od 1.1. 2016. do 30. lipnja 2017., daje generalnu statistiku procesuiranja ratnih zločina. Podaci na dan 30. lipnja 2017. pokazuju da su zbog ratnih zločina bili pokrenuti kazneni postupci protiv 3556 osoba. Prema podacima DORH-a, na dan 30. lipnja 2017. godine, istraga se vodi protiv 47 okrivljenika, a ukupno je od početka progona istraga je obustavljena protiv 1349 okrivljenika. Protiv 2066 okrivljenika pred nadležnim sudovima podignute su optužnice, od čega je 608 okrivljenika proglašeno krivima i osuđeno, a protiv 630 okrivljenika prvostupanjski su postupci još uvijek u tijeku. Iako već osmu godinu zaredom predstavnik državnog odvjetništva preko projekta "Časnici za vezu" ima pristup bazi podataka MKSJ-a koja sadrži obilje podataka i informacija, nema napretka na procesuiranju zločina počinjenih tijekom i neposredno nakon VRA "Oluja" kao i tijekom operacije "Bljesak" kao i drugih zločina obuhvaćenih predmetima MKSJ-a.

*Izvješće državnog odvjetništva Republike Hrvatske za 2017.*¹⁴² u dijelu koji se odnosi na ratne zločine, daje na uvid uglavnom statističke podatke, koji reflektiraju broj okrivljenika, ali ne navode broj pokrenutih istražnih postupaka i podignutih optužnica kao ni cjelovite podatke o mjestima počinjenja zločina. Izvješće ne nudi informacije o broju razmijenjenih dokaza između tužiteljstava u regiji, a kamoli o kaznenim postupcima u kojima su razmijenjeni dokazi poslužili za njihovo pokretanje, s obzirom na to da potencijalni počinitelji prebivaju na području RH, odnosno u BiH ili Republici Srbiji.

Tijekom 2017. godine pratili smo 23 suđenja za ratne zločine, što je ujedno i najmanji broj kaznenih postupaka u fazi rasprave od kada naš pravni tim provodi monitoring suđenja za ratne zločine. Suđenja za ratne zločine praćena pred specijaliziranim sudovima, karakterizira rijetko zakazivanje rasprava osobito pred županijskim sudovima u Osijeku i Rijeci. Daljnje karakteristike su: dugotrajnost postupaka, nedostupnost okrivljenika pred županijskim sudovima u Rijeci i Zagrebu te mogućí dvostruki standardi pri odmjeravanju kaznenih sankcija, kao i niske zatvorske kazne, odmjerene ispod zakonskog minimuma, prvenstveno pripadnicima hrvatskih postrojbi, uz redovito uzimanje sudjelovanja u Domovinskom ratu kao olakotne okolnosti.¹⁴³ Ponavljanje postupka zabilježili smo tek u dva predmeta.¹⁴⁴ Odlukom izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Zagrebu, predmet protiv prvookrivljenog B. Glavaša i dr. razdvojen je te su iz spisa izdvojeni zapisnici u kojima su tijekom predistrage i istrage dvoje optuženika, priznavši kazneno djelo, teretili prvookrivljenog Glavaša. Njima kao i ostaloj trojici sudit će se u odvojenom postupku.

Nepravomoćne presude donesene su u 10 predmeta protiv 17 okrivljenika. Dvanaest (12) optuženika je osuđeno za ratni zločin i to 6 pripadnika hrvatskih i 6 pripadnika srpskih postrojbi. Četiri optuženika, pripadnika srpskih postrojbi su oslobođena optužbe, dok je u odnosu na jednog pripadnika srpskih paravojnih postrojbi odbijena optužba.

PREGLED RADA ŽUPANIJSKIH DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA

Protek vremena od počinjenja zločina, propusti u radu nekada nadležnih ŽDO-a, posebice kod uzimanja iskaza svjedoka i oštećenika, ograničenja tužiteljskih sporazuma¹⁴⁵ koji reguliraju suradnju u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida kao i političke tenzije u odnosima, prvenstveno između Srbije i Hrvatske, čine rad na predmetima ratnih zločina bitno otežanim.

Podizanju optužnica prethode dugotrajni istražni postupci pa tako valja napomenuti da je tek jedna optužnica podignuta kao rezultat istrage pokrenute u istoj godini. Riječ je o optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Splitu, podignutoj protiv dvojice nekadašnjih časnika JNA, za granatiranje Šibenika. Jedan od optuženika uhićen je u ožujku 2017. na graničnom prijelazu Karasovići te mu je određen istražni zatvor.¹⁴⁶ Optužnici je prethodio istražni postupak protiv trojice okrivljenika.

Navedeni tužiteljski sporazumi limitirani na "razmjenu obavijesti o dokazima i drugim podacima", kako bi se spriječilo izbjegavanje kaznene odgovornosti počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, koji bijegom u državu svog državljanstva zloupotrebljavaju institut neizručivanja vlastitih državljana, nisu međunarodni ugovori već međunarodni akti. Njima se ne regulira međunarodna pravna pomoć, već suradnja institucija kaznenog progona te se pribavljena dokumentacija ne može koristiti kao dokaz u kaznenom postupku niti je država obvezna na temelju razmijenjenih dokaza pokrenuti kazneni postupak.

KAZNE NE PRIJAVE

Tijekom 2017. godine nadležna županijska državna odvjetništva zaprimila su 62 nove kaznene prijave. Od ove brojke Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu postúpalo je u odnosu na čak 33. Iz ranijih razdoblja ostalo je u radu 14 kaznenih prijava. Kaznene prijave rezultirale su donošenjem rješenja o provođenju istraga u odnosu na 25 osoba.¹⁴⁷ Protiv 38 osoba kaznene prijave su odbačene dok su 2 prijave riješene na drugi način. U odnosu na 11 kaznenih prijava koje su ostale neriješene, u tijeku je provođenje dokaznih radnji i prikupljanje dokumentacije radi donošenja odluka.¹⁴⁸

O kaznenoj prijavi koju je *Documenta* u kolovozu 2017. podnijela protiv nepoznatih počinitelja želeći potaknuti procesuiranje zločina počinjenih u Uzdolju i obližnjim zaseocima od 5. do 8. kolovoza 1995., do zaključenja ovog Izvještaja nije bilo obavijesti, iako je zakonski rok za donošenje odluke o podnesenoj kaznenoj prijavi šest mjeseci. Rok teče od dana upisa kaznene prijave u upisnik kaznenih prijava.¹⁴⁹

Iako su ratni zločini u Bogdanovcima, počinjeni 1991. nad civilima i hrvatskim voj-

145

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske sklopilo je 9. svibnja 2006. Memorandum o suglasnosti o provedbi i promicanju uzajamne suradnje u pogledu ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida sa Ministarstvom pravosuđa Kanade - Odjelom za ratne zločine. Nadalje, 28. srpnja 2006. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i Državni tužilac Crne Gore potpisali su Sporazum o suradnji i progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida. Potom je dana 13. listopada 2006. potpisan Sporazum o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida i između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije. Dana 3. lipnja 2013. potpisan je i Protokol između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Tužiteljstva Bosne i Hercegovine o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida.

146

<http://sibenskiportal.rtl.hr/2017/09/14/podignuta-optuznica-protiv-cedomira-borojevica-i-njegovog-nadredenog-za-granatiranje-sibenika/> (pristupljeno: 20. 6. 2018.)

147

Prema podacima Documente prikupljenim s Internet stranice DORH-a – www.dorh.hr te iz neposrednih susreta s predstavnicima Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu, raspolaže se podacima o 26 osoba koje su tijekom 2017. godine bile obuhvaćene zahtjevima za provođenjem istraga.

148

Izvor: Izvješće Državnog odvjetnika Republike Hrvatske za 2017. godinu, kao i informacije dobivene na sastanku sa ŽDO Zagreb održanom 24. svibnja 2018.

149

čl. 206.b Zakona o kaznenom postupku (NN 145/13).

150

Uz imena žrtava navedena u tužbi za genocid, kaznena prijava sadrži i imena dvadeset i dvije ubijene i nestale osobe koje su u Bogdanovcima prikupili Documentini istraživači koji rade na dokumentiranju ljudskih gubitaka u Hrvatskoj 1991.-1995. <https://www.documenta.hr/hr/kaznena-prijava-za-zlo%C4%8Dine-u-bogdanovcima.html>

151

Međunarodna pravna pomoć u kaznenim stvarima regulirana je odredbama odgovarajućih bilateralnih međunarodnih ugovora, Konvencijama Ujedinjenih naroda, Konvencijama Vijeća Europe te odredbama važećeg Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (NN 178/04)

152

Putem video – konferencijske veze ispitani su brojni svjedoci s prebivalištem u Republici Srbiji. Primjerice, tijekom 2017. u predmetu D. Žarković i dr., ispitan svjedok za kojim je u Hrvatskoj raspisana međunarodna tjeralica zbog sumnje u počinjenje ratnog zločina. Zatim u predmetu J. Šimić putem video – linka ispitani su svjedoci koji prebivaju u Republici Srbiji.

153

Za zločin u Glinskom Novom Selu, ŽDO Zagreb rješenje o provođenju istrage donijelo je u lipnju 2014. Pripremno ročište na Županijskom sudu u Zagrebu, bilo je zakazano za ožujak 2017., no nije održano. Osmorici optuženika, nekadašnjih pripadnika TO Glina, na teret se stavlja ubojstvo 32 civila. Optužnici s prebivalištem u Srbiji nedostupni su hrvatskom pravosuđu.

154

U kolovozu i rujnu 1995. u Varivodama i Gošiću, selima nedaleko od Kistanja, pripadnici hrvatskih vojnih i redarstvenih postrojbi ubili su starosjedioce srpske nacionalnosti, njih 16 i to znatno nakon prekida ratnih djelovanja i završetka vojno-redarstvene akcije Oluja, kada se istima trebala zajamčiti sigurnost življenja. Brutalno i bez povoda smaknut je veći broj starijih osoba od kojih je najmlađa imala 55, a najstarija 85 godina. Spajanjem kaznenih postupaka, za navedene zločine u Gošiću i Varivodama teretilo se šestoricu pripadnika hrvatskih vojnih i redarstvenih snaga. Postupak je pokrenut pred Županijskim sudom u Zadru, potom ustupljen Županijskom sudu u Šibeniku. U veljači 2002. godine kazneni postupak za navedene zločine, pravno kvalificirane kao ubojstvo radi koristoljublja, je obustavljen radi odustajanja tužitelja – Županijskog državnog odvjetništva u Šibeniku, od daljnjeg kaznenog progona. Time je istraga vraćena na početak, protiv nepoznatih počinitelja.

155

Dokumentarni film “15 minuta - Masakr u Dvoru” temeljen na sjećanjima svjedoka maskara - pripadnika danskog UN bataljona, izazvao je burne reakcije i posljedični pritisak na HAVC – Hrvatski audiovizualni centar i njegovog ravnatelja, ugrožavajući slobodu izražavanja i stvaralaštva filmskih djelatnika

156

Izvor: Izvješće DORH-a iz ožujka 2015. dostupno na: <http://www.dorh.hr/dorh2003>

157

Podsjećamo, za zločine u Oluji i postolujne zločine pokrenuta su četiri kaznena postupka protiv 9 okrivljenika. Trenutačno, egzistiraju tek dvije pravomoćne presude. Jedan kazneni postupak protiv dvojice optuženika u žalbenoj je fazi i još uvijek nema pravomoćni epilog, iako je prvostupajnska presuda donesena u veljači 2016. U fazi rasprave je i postupak za zločin nad obitelji Sovilj, počinjen u zaselku Kijani. Jedan kazneni postupak, vođen protiv dvojice okrivljenika temeljem zapovjedne odgovornosti, obustavljen je nakon provedene istrage. Riječ je o zločinu u selu Ramljani.

nicima, dokumentirani za potrebe postupka povodom tužbe pokrenute od strane Republike Hrvatske za genocid protiv Jugoslavije (kasnije Srbije) pred Međunarodnim sudom pravde, za ove zločine još uvijek nije podignuta optužnica niti su radi procesuiranja odgovornih za zločine ustupljeni dokazi Republici Srbiji. Na godišnjicu pada Bogdanovaca, 10. studenoga 1991., *Documenta* je podnijela Državnom odvjetništvu RH (DORH) kaznenu prijavu protiv nepoznatih počinitelja.¹⁵⁰

JEDNOSTRAN PRISTUP U PROCESUIRANJU RATNIH ZLOČINA I NEMOGUĆNOST OSIGURANJA DJELOTVORNE PARTICIPACIJE OKRIVLJENIKA/NEPROCESUIRANJE PRIPADNIKA HV-A I MUP-A RH

Tijekom 2017. kaznenim progonom (istragama i podignutim optužnicama) obuhvaćeni su isključivo okrivljenici bivše JNA i pridruženih joj teritorijalnih postrojbi te paravojne postrojbe pobunjenog srpskog stanovništva. Gotovo svi okrivljenici nedostupni su hrvatskom pravosuđu i uglavnom prebivaju na teritoriju Republike Srbije. Sporazumi/protokoli tužiteljstava u regiji u izvještajnom razdoblju posebice između Hrvatske i Srbije, kojim su potpisnice izrazile spremnost za unaprijeđenje suradnje na području kaznenog progona počinitelja ratnih zločina, posebno onih koji imaju državljanstvo ili žive na području Srbije, odnosno Hrvatske, ne opravdava svrhu. Ustavne odredbe koje brane izručenje vlastitih državljana te činjenica da ustup kaznenog progona u predmetima ratnih zločina, kao oblik primarne međunarodne pravne pomoći, nije bio moguć, idu na ruku počiniteljima.

S druge pak strane, kroz tzv. malu međunarodnu pravnu pomoć¹⁵¹ kao sekundarnog oblika pravne pomoći, suradnja između navedenih država u provođenje dokaznih radnji, posebice ispitivanje svjedoka, funkcionira besprijekorno.¹⁵²

STATUS QUO U PROCESUIRANJU ZLOČINA SA STATUSOM NACIONALNIH PRIORITETA

Zločini počinjeni nad civilima u Sisku, Pakračkoj Poljani, Glinskom Novom Selu¹⁵³, Borovu Selu, Antinu, Vukovaru procesuirani su uglavnom temeljem zapovjedne odgovornosti, dok i dalje nema napretka u progonu direktnih počinitelja. No, zločini u Varivodama i Gošiću¹⁵⁴ te u Dvoru na Uni¹⁵⁵, kojima je status nacionalnih prioriteta određen još 2015., još uvijek su nerazriješeni i vode se protiv nepoznatih počinitelja.¹⁵⁶ Ujedno, do sada nisu pokrenuti kazneni postupci za zločine nad srpskim civilima u Vukovaru i Sarvašu, počinjeni u proljeće i ljeto 1991., kao ni postupci za zločine počinjene tijekom operacija Bljesak i Oluja¹⁵⁷.

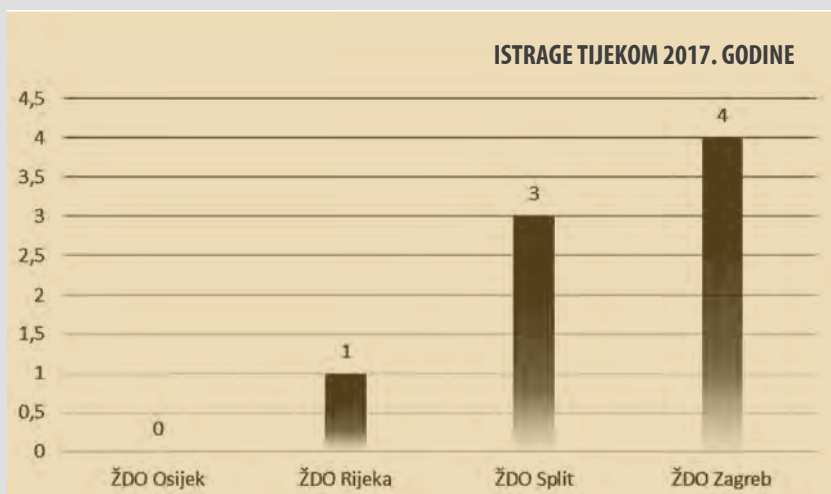
REGRESNI ZAHTJEVI

Praksa državnog odvjetništva u pokretanju postupaka protiv osuđenih pripadnika hrvatskih postrojbi radi ostvarivanja prava regresa tj. povrata iznosa naknade štete, koji je Republika Hrvatska isplatila žrtvama ratnih zločina ili članovima njihovih obitelji, započela je 2013. godine. Tada su na ime tzv. regresnog potraživanja pokrenuti postupci protiv pravomoćno osuđenih pripadnika hrvatskih postrojbi: Mirka Norca, Tomislava Duića, Tončija Vrkića i Ivce Petrića.

Takav postupak pokrenut je i protiv Mihajla Hrastova¹⁵⁸, pravomoćno osuđenog na 4 godine zatvora u travnju 2015. godine za ubojstvo trinaest (13) srpskih rezervista na Koranskom mostu kod Karlovca. Republika Hrvatska u pokrenutim parničnim postupcima potražuje od Hrastova iznos od gotovo 6,5 milijuna kuna koliko je isplatila žrtvama i članovima njihovih obitelji. Tri parnična postupka, u kojima RH na ime regresnog prava potražuje od Hrastova oko 2 milijuna kuna, nepravomoćno su okončana odbijanjem tužbenog zahtjeva zbog zastare.¹⁵⁹ Naime, na zastaru regresnog zahtjeva primjenjuje se zastarni rok reguliran *Zakonom o obveznim odnosima*¹⁶⁰, te za tužbe s regresnim zahtjevima podnijetim nakon proteka roka, troškovi isplaćenih odšteta past će na teret poreznih obveznika.

ISTRAGE

Tijekom 2017. pokrenuto je 8 istraga protiv 25 okrivljenika, a tek je jedna istraga rezultirala podizanjem optužnice. Županijsko državno odvjetništvo (u daljem tekstu ŽDO) u Zagrebu, pokrenulo je 4 istrage protiv 16 okrivljenika, Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci za ratni zločin vodilo je 1 istragu protiv 2 okrivljenika, dok je Županijsko državno odvjetništvo u Splitu donijelo tri zahtjeva za provođenjem istraga protiv 7 okrivljenika.¹⁶¹ ŽDO Osijek, najmnogobrojnije županijsko državno odvjetništvo s dvanaest (12) zamjenika, nije pokrenulo niti jednu istragu za ratne zločine.

GRAF 1 **BROJ POKRENUTIH ISTRAGA TIJEKOM 2017. GODINA OD STRANE ŽUPANIJSKIH DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA**

158

Izvor: <https://www.documenta.hr/assets/files/Godisnji%20izvjestaji/Dokumenta-godisnji-izvjestaj-2015-mail.pdf>

159

Izvor: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/crna-kronika/pucao-sam-po-njima-dok-nisam-ispalio-svih-100-metaka-spasavanje-hrvatskog-specijalca-koji-je-pobio-srpske-vojnike-na-koranskom-mostu/7350675/>, (pristupljeno: lipanj 2018.)

160

Zakon o obveznim odnosima, NN35/05, 41708, 125/11, 78/15

161

U listopadu 2017. godine za zločin u Škabrnji, počinjen 18. studenog 1991., Županijsko državno odvjetništvo u Splitu donijelo je rješenje o provođenju istrage protiv dvojice okrivljenika. Obojica su s prebivalištem u BiH i Srbiji i nedostupna su hrvatskom pravosuđu. ŽDO u Splitu istražne postupke pokrenulo je i za zločine u Benkovcu kao i za zločine počinjene granatiranjem Šibenika.

162

Riješenje o provođenju istrage zbog raketiranja i granatiranja Banskih dvora u Zagrebu i objekata u neposrednoj blizini donijeto je protiv šest osoba zbog kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. OKZ RH i kaznenog djela ubojstva predstavnika najviših državnih tijela u pokušaju iz članka 233. KZ RH u vezi članka 17. stavka 1.

163

Optužnice se odnose na ratne zločine u Piromatovcu, Bilostanovima, Cicvarama i Čistoj Velikoj (1 okrivljenik), zločin u kninskom polju i okolici (1 okrivljenik), zločin u Šibeniku (2 okrivljenika), zločin u Zadru (3 okrivljenika) te zločin u Kijevu (3 okrivljenika)

164

Optužnice se odnose na zločine počinjene tijekom 1991. u Volinji, Kostrčićima i Banskom Grabovcu.

165

Optužnicom su obuhvaćeni zločini u mjestima Donji Primišalj (općina Slunji), Podvožić kod Barilovića te Široka Kula, Lički Osik i okolica

166

Optužnica je podignuta protiv dvojice državljana Republike Srbije zbog kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. OKZ RH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZ RH. Na teret im se stavlja zlostavljanje i ubijanje ratnih zarobljenika (47) i civila (46) dana 19. i 20. studenog 1991. u Vukovaru, Trpinji, Borovu Selu, Dalju, Bogojevu i Sremskoj Mitrovici.

167

Riječ je o optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Splitu, podignutoj protiv dvojice državljana Republike Srbije, te jednog državljanina Crne Gore, nekadašnjih časnika JNA za neselektivno granatiranje Šibenika. Optužnici je prethodio istražni postupak započet tijekom 2017. rješanjem o provođenju istrage protiv trojice okrivljenika. Tek se protiv jednog od njih kazneni postupak provodi u odsutnosti.

168

Izvor: <http://www.dorh.hr/Default.aspx?sec=649> (pristupljeno: lipanj 2018.)

169

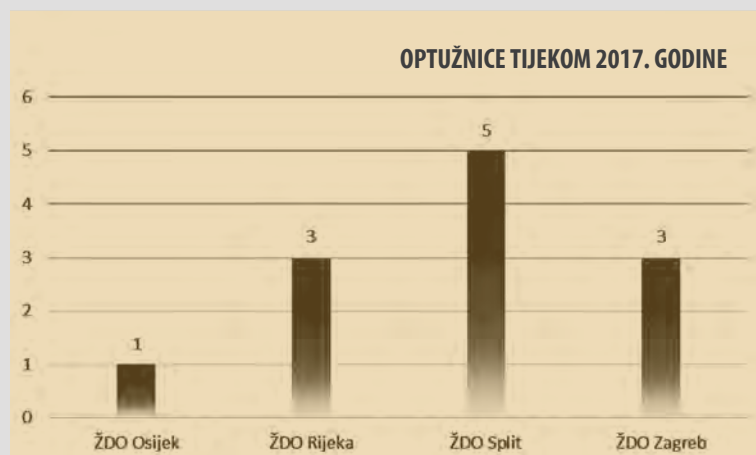
<http://www.dorh.hr/dorh07062018>, (pristupljeno: lipanj 2018.)

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu istražne radnje poduzete tijekom 2017. usmjerilo je na zločine počinjene tijekom raketiranja Banskih dvora¹⁶² (6 okrivljenika obuhvaćeno je zahtjevom za provođenjem istrage), na zločine počinjene pri padu Hrvatske Kostajnice (2 okrivljenika), granatiranje Siska (6 okrivljenika) kao i na zločine počinjene u Petrinji (2 okrivljenika).

OPTUŽNICE

U 2017. godini podignuto je 12 optužnica protiv 34 okrivljenika. Svi okrivljenici, *tempore criminis*, pripadnici su srpskih postrojbi.

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu¹⁶³ podignulo je 5 optužnica protiv 10 okrivljenika. Županijska državna odvjetništva u Zagrebu¹⁶⁴, Rijeci¹⁶⁵ i podignula su po 3 optužnice, dok je Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku¹⁶⁶ podignulo tek jednu optužnicu. Svi okrivljenici, uglavnom državljani Republike Srbije (nekolicina posjeduje BiH državljanstvo, odnosno državljanstvo Crne Gore), nedostupni su hrvatskom pravosuđu. Tek je jedna optužnica rezultat istražnih aktivnosti poduzetih tijekom 2017.¹⁶⁷

GRAF 2 BROJ PODIGNUTIH OPTUŽNICA TIJEKOM 2017. GODINE

REGIONALNA SURADNJA

Radi učinkovitijeg rada u predmetima ratnih zločina, državna odvjetništva surađuju s tužiteljstvima, temeljem potpisanih Protokola i Sporazuma o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida.¹⁶⁸ U veljači i travnju 2017. godine u Zagrebu i Budvi, održani su i sastanci o jačanju regionalne suradnje u procesuiranju ratnih zločina i potrazi za nestalim osobama s glavnim tužiteljima tužiteljskih ureda Republike Srbije, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske i Republike Crne Gore.¹⁶⁹ Sastanku su nazočili i predstavnici ureda i komisija za nestale osobe, sve u cilju učinkovitije suradnje između tužiteljstava

navedenih zemalja u procesuiranju ratnih zločina te daljnjeg osnaživanja kapaciteta potraga za osobama nestalim tijekom ratnih sukoba. Na žalost, nije održana dugo iščekivana konferencija tužitelja na Brijunima koja je, do 2016. godine, okupljala vodeće državne odvjetnike i tužitelje za ratne zločine u post-jugoslavenskim zemljama kao i glavnog haaškog tužitelja te je time propuštena prilika za stručnu razmjenu.

S obzirom na to da svi okrivljenici obuhvaćeni kaznenim progonom imaju prebivalište uglavnom u Republici Srbiji i tek nekolicina u BiH, možemo zaključiti da izostaje najvažniji očekivani rezultat regionalne suradnje, a to je sudski postupak u prisutnosti okrivljenika. Podsjećamo, sličan trend zabilježen je i 2016. godine, kada je 9 od 12 podignutih optužnica teretilo čak 93 hrvatskom pravosuđu nedostupna okrivljenika s prebivalištem na teritoriju Republike Srbije.¹⁷⁰

Svjedoci, ujedno žrtve zlostavljanja u logorima i pritvorima u BiH (Heliobrom, policijska postaja u Širokom Brijegu, Osnovna škola u Dobrkovićima), tijekom suđenja okr. Ivanu Hrkaču pred Županijskim sudom u Splitu su izmijenili iskaze. Kazneni postupak je iniciran temeljem ustupljenih dokaza tužiteljstva BiH. Svjedoci su ispitani zamolbenim putem u BiH, ali bez prisutnosti obrane optuženika te stoga nisu korišteni u sudskom postupku. Višekratno saslušanje svjedoka ukazuje na neadekvatno postupanje prema svjedocima-žrtvama. Postupak je pravomoćno okončan oslobađajućom presudom.

UČINCI REGIONALNE SURADNJE

REGIONALNA SURADNJA S TUŽILAŠTVOM ZA RATNE ZLOČINE SRBIJE

Tužilaštvo za ratne zločine Srbije podignulo je optužnice za brojne zločine počinjene u Hrvatskoj tijekom Domovinskog rata: u Lovasu, Sotinu, Ovčari, Vukovaru, Belom Manastiru, Tenji. Kazneni postupci za zločine počinjene na teritoriju Republike Hrvatske provedeni su ili se provode protiv okrivljenika koji prebivaju na teritoriju Republike Srbije. Tako je tijekom 2017. pravomoćno okončan kazneni postupak za zločine na Ovčari, dok je kazneni postupak za zločine u Lovasu u fazi rasprave.

ZLOČIN NA OVČARI¹⁷¹

Druga pravomoćna presuda za Ovčaru donesena nakon 26 godina od počinjenja zločina. Prva optužnica za zločin na Ovčari podignuta je 2003. protiv 24 osobe. Kazneni postupak koji je obuhvatio direktne izvršitelje, usprkos jasnim pokazateljima umiješanosti zapovjednog kadra JNA, okončan je nakon 14 godina pred Apelacionim sudom Beograd – Odjeljenje za ratne zločine.

Neposredno po zauzimanju Vukovara, 20. studenog 1991. godine pripadnici JNA izveli su ranjenike, bolesnike, civile i pripadnike hrvatskih oružanih snaga iz vukovarske bolnice i odveli ih u hangare na poljoprivrednom dobru Ovčara, udaljenom oko pet kilometara jugoistočno od Vukovara. Od trenutka njihovog dovođenja na Ovčaru, pripadnici TO Vukovara i jedinice „Leva supoderica“, sastavljene uglavnom od dragovoljaca Srpske radikalne stranke, zatočene Hrvate su u prisutnosti pripadnika Vojne policije JNA premlaćivali, ponižavali i zlostavljali. U večernjim satima pripadnici JNA su se, po naređenju pukovnika Mileta Mrkšića, povukli s Ovčare, a pripadnici TO Vukovara i dragovoljačke jedinice „Leva supoderica“ su tijekom noći između 20. i 21. studenog 1991. godine izvodili iz hangara zatočene te ih u grupama od 10 do 20 osoba odvodili na lokaciju Grabovo gdje su ih, ispred ranije pripremljene masovne grobnice, strijeljali. Na Ovčari su uz ranjene pripadnike hrvatskih oružanih snaga

170

https://www.documenta.hr/assets/files/lzvjestaji%20sudjenja/Godi%C5%A1nji-izvje%C5%A1taj-sudjenja-2016_final.pdf

171

Više na: <https://www.documenta.hr/assets/files/lzvjestaji%20sudjenja/Polo%C5%BEaj-srodnika-nestalih-u-ratu-u-sudskim-postupcima.pdf>

ubijeni i civili, žene i djeca: Ružica Markobašić (32) koja je tada bila u poodmakloj trudnoći, Janja Podhorski (60), Dragutin Balog (17) i Igor Kačić (16).

Posljednjom pravomoćnom presudom Apelacionog suda, donesenom 24. studenog 2017. godine (o kojoj je javnost obaviještena 12. siječnja 2018. godine), potvrđena je prvostupanjska presuda u odnosu na optužene Mirosljuba Vujovića, Stanka Vujanovića, Predraga Milojevića (20 godina) i Gorana Mugoša (5). Ivanu Atanasijeviću kazna je smanjena s 20 na 15 godina zatvora. Miroslavu Đankoviću i Saši Radaku s 20 na pet godina zatvora. Nadi Kalabi pooštrena je kazna sa devet na 11 godina. Oslobođeni su Milan Vojnović, Jovica Perić, Milan Lančuzanin i Predrag Dragović, koji su prvostupanjskom presudom bili osuđeni na 15, 13, šest i pet godina zatvora. Đorđe Šošić je tijekom postupka pred Apelacionim sudom preminuo.

ZLOČIN U LOVASU

Ovaj postupak je jedan od najsloženijih i najopsežnijih postupaka vođenih pred Odjelom za ratne zločine Višeg suda u Beogradu, jer obuhvaća veliki broj optuženika koji pripadaju različitim oružanim formacijama, više različitih događaja i velik broj svjedoka. Prvotnom optužnicom bilo je obuhvaćeno 69 žrtava, no nakon revidiranja, u prosincu 2011., broj žrtava je smanjen na 44. Izostalo je i optuženje nadređenih. Odjel za ratne zločine Višeg suda u Beogradu donio je 26. lipnja 2012. godine presudu kojom je svu četrnaestoricu optuženika proglasio krivima zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva u supočiniteljstvu i osudio ih na kazne zatvora u rasponu od četiri do dvadeset godina zatvora. Apelacioni sud presudu je u prosincu 2013. ukinuo te predmet vratio prvostupanjskom sudu na ponovni postupak i odlučivanje. U ožujku 2016., zbog promjene predsjednika vijeća, rasprava je po drugi puta krenula ispočetka. Početkom siječnja 2017. po drugi puta je izmijenjena optužnica.

REGIONALNA SURADNJA S TUŽILAŠTVOM ZA RATNE ZLOČINE BOSNE I HERCEGOVINE

Protokol je pred sudovima u RH otvorio put ka efikasnijem procesuiranju, posebice zločina počinjenih na području Hercegovine. Na temelju ustupljenih dokaza dva kaznena postupka bila su u fokusu praćenja suđenja. Za zločin u Širokom Brijegu, suđenje koje je protiv opt. Ivana Hrkača započelo krajem 2015., pravomoćno je okončano u lipnju 2017. potvrđivanjem oslobađajuće prvostupanjske presude.¹⁷² Na Županijskom sudu u Splitu u tijeku je suđenje dvojici nekadašnjih pripadnika brigade Hrvatskog vijeća obrane (HVO) Knez Domagoj, optuženim za ratne zločine nad bošnjačkim civilima u logorima Silos, Gabela i Dretelj.¹⁷³ Predmet oba navedena kaznena postupka su zločini počinjeni na teritoriju BiH.

PREGLED RADA SPECIJALIZIRANIH SUDOVA ZA RATNE ZLOČINE

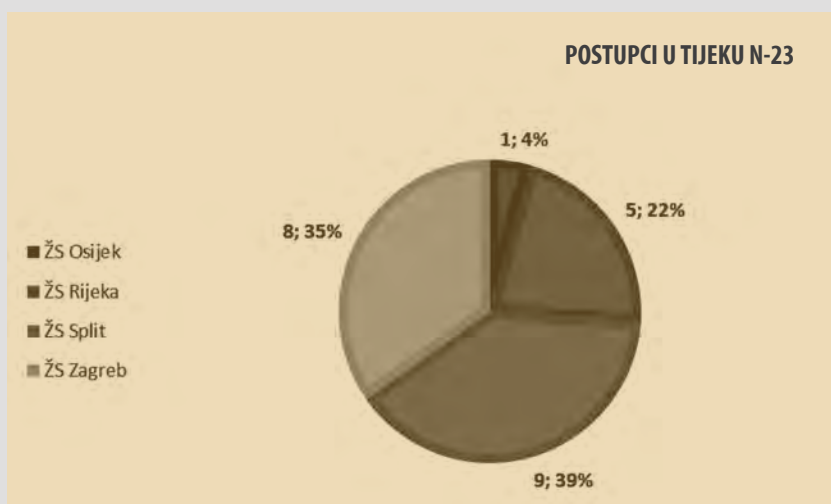
Tijekom 2017. godinu pravni tim Documente i Centra za mir je nastavio pratiti suđenja za ratne zločine pred nacionalnim sudovima te Haškim tribunalom. Pravnom timu Documente u radu se pridružila i Inicijativa mladih za ljudska prava. Umjesto sustavnog praćenja

172
Optužnica se odnosila na najmanje 35 zatočenih pripadnika armije BiH u policijskoj postaji u Širokom Brijegu te na preko 50 civila Bosnjaka neutemeljeno pritvorenih u osnovnoj školi u Dobrkovićima kod Širokog Brijega. Optuženom Ivanu Hrkaču kao pripadniku "Kažnjeničke bojne" Široki Brijeg, u sustavu HVO-a, na teret se stavljalo fizičko zlostavljanje zarobljenika i civila. Optužba, vremenski smještena u svibanj i srpanj 1993., uključuje i seksualno nasilje i ubojstvo. Tijekom istražnog postupka mnogobrojni svjedoci koji su tijekom počinjenja kaznenog djela bili zatočeni u logorima na području tzv. Herceg Bosne, poput Heliodroma, policijske postaje u Širokom Brijegu, osnovne škole u Dobrkovićima, ispitani su zamolbenim putem u BiH u odsutnosti branitelja optuženika. Na suđenju pred Županijskim sudom u Splitu pri ponovnom svjedočenju promijenili su iskaze.
<https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-%C5%A1irokom-brijegu-opt-ivan-hrka%C4%8D.html>

173
<https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Dini-u-logorima-gabela-silos-i-dretelj.html>

svih suđenja u predmetima ratnih zločina, uveden je program strateškog praćenja rasprava u kompleksnim predmetima s rasprostranjenim zločinima, brojnim žrtvama i većim brojem svjedoka.

U 23 suđenja za ratne zločine bilo je zakazano 147 ročišta, od kojih je znatan broj odgođen iz različitih razloga, a neka od suđenja su započela iznova zbog proteka vremena duljeg od tri mjeseca¹⁷⁴, što su pokazatelji nedostatka koncentracije glavne rasprave i relativno slabe učestalosti zakazivanja ročišta. Takva dinamika održavanja suđenja u javnosti stvara konfuziju i otežava praćenje, kao i medijsko izvještavanje. U pojedinim kaznenim postupcima koji su u fazi suđenja pred prvostupanjskim vijećem, ročišta nisu bila zakazana tijekom 2017 (zločin u Kulinama protiv ratnih zarobljenika i zločin počinjen granatiranjem Karlovca). To je pokazatelj nedostatka koncentracije glavne rasprave i u predmetima ratnih zločina na županijskim sudovima prvenstveno u Osijeku, pa potom i u Rijeci i Zagrebu.

GRAF 3 BROJ POSTUPAKA U TIJEKU PRED ŽUPANIJSKIM SUDOVIMA TIJELOM 2017. GODINE

GRAF 4 BROJ ZAKAZANIH RASPRAVA PO SUDOVIMA TIJEKOM 2017. GODINE

174

Na primjer Zločin u Kulinama nad civilima i Prošinački zločin u Joševici, Zločin u bjelovarskoj vojarni

Najveći broj suđenja odvijao se/odvija se pred Županijskim sudom u Splitu. Županijski sud u Rijeci zabilježio je porast broja suđenja u usporedbi s prijašnjim godinama. Županijski sud u Osijeku sudio je u jednom predmetu ratnog zločina protiv jednog okrivljenika, dok je Županijski sud u Zagrebu u razini s prijašnjim izvještajnim razdobljem po broju zakazanih ročišta.

Nepravomoćne presude donesene su u 10 predmeta protiv 17 okrivljenika. Dvanaest (12) optuženika obuhvaćeno je osuđujućim presudama, među njima je po 6 pripadnika hrvatskih i 6 pripadnika srpskih postrojbi, dok su 4 optuženika, pripadnika srpskih postrojbi, oslobođena optužbe. U odnosu na jednog pripadnika srpskih paravojnih postrojbi odbijena je optužba.

Svim pripadnicima hrvatskih postrojbi sudilo se u njihovoj prisutnosti.¹⁷⁵ Protiv sedam pripadnika srpskih postrojbi vođen je postupak u njihovoj odsutnosti. Njih četvero nepravomoćno je osuđeno, a 1 optuženik je oslobođen. Riječ je o kaznenim postupcima za zločine počinjene u Novoj Drenčini¹⁷⁶ gdje je suđenje protiv trojice okrivljenika provedeno pred Županijskim sudom u Zagrebu i kaznenom postupku za zločin u Donjem Hrastovcu, provedenom protiv dvojice okrivljenika pred Županijskim sudom u Rijeci¹⁷⁷ Dvojica pripadnika srpskih postrojbi oslobođena su optužbi dok je optužba u odnosu na jednog okrivljenika odbijena. Riječ je zločinima počinjenim u Skeli pokraj Gline, a presudu Županijskog suda u Zagrebu je u svibnju iste godine potvrdio Vrhovni sud RH.¹⁷⁸

Jedanaest (11) presuda za ratne zločine iz prijašnjih godina su tijekom 2017. postale pravomoćne, uz uglavnom potvrđene prijašnje osuđujuće presude. Bilanca pravomoćnih presuda uključuje i presudu Vrhovnog suda donesenu u III. stupnju protiv dvojice optuženika kojima su već potvrđene izrečene zatvorske kazne u trajanju od 20 godina kao i presudu kojom je potvrđena osuda za pokušaj podmićivanja sudaca Vrhovnog suda.

175

Riječ je o kaznenim postupcima za zločine počinjene u vojnom zatvoru Kuline, u Lori i Medačkom Džepu.

176

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-novoj-dren%C4%8Dini.html>

177

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-donjem-hrastovcu.html>

178

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-skli-pokraj-gline.html>

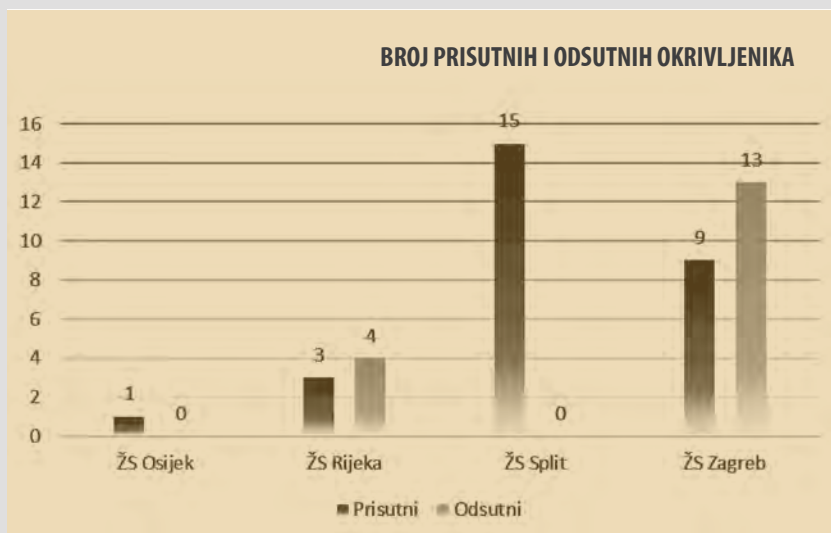
179

Odredbе ZKP (čl. 497.st.3., čl.501.st.1.t.3.) propisuju mogućnost obnove postupka u korist osuđenika kojem se sudilo u odsutnosti, kada postoji mogućnost da mu se sudi u nazočnosti ili ako se iznesu nove činjenice ili se podnesu novi dokazi.

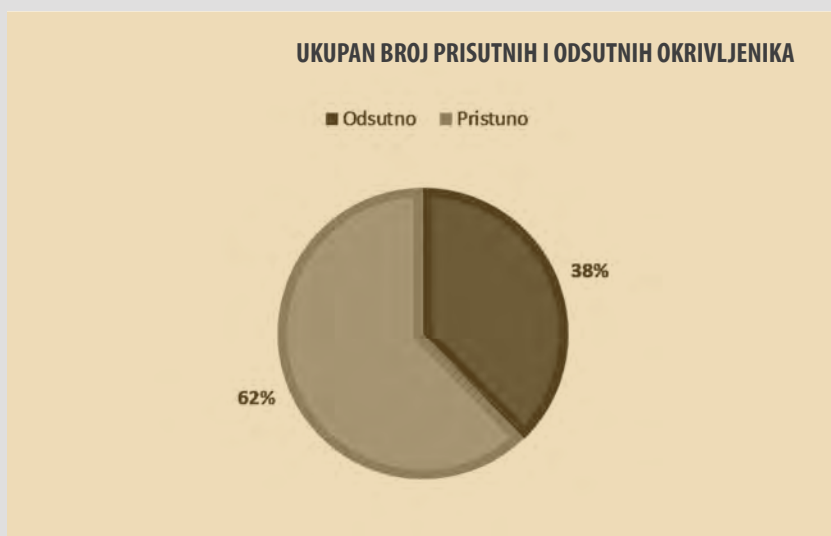
TREND OVI

SUĐENJA U ODSUTNOSTI

U odnosu na gotovo 40% optuženika provedena su suđenja u odsutnosti, na razini četiri specijalizirana suda. Županijski sudovi u Rijeci i Zagrebu više od polovice suđenja provode u odsutnosti optuženika, što kod svjedoka - oštećenika stvara nerazumijevanje i neprihvaćanje suđenja u kojima nema okrivljenika i gdje je neizvjesno da li će u slučaju osuđujućih presuda isti ikada služiti dosuđenu kaznu. Podsjećamo na odredbu čl. 14. toč.3d Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima koja optuženiku jamči pravo da mu se sudi u njegovoj prisutnosti te na recentnu praksu Vrhovnog suda Republike Hrvatske oblikovane u tom smjeru. Također, iako je u postupcima u tijeku optuženicima osigurana kvalitetna profesionalna obrana, ukazujemo na nemogućnost priznanja i izvršenja sudske odluke donesene u odsutnosti optuženika u inozemstvu, odnosno u državi čije prebivalište optuženik posjeduje kao i na pojednostavljenu zakonsku proceduru obnove kaznenog postupaka.¹⁷⁹

GRAF 5 **BROJ PRISUTNIH I ODSUTNIH OKRIVLJENIKA TIJEKOM 2017. GODINE**

GRAF 6 **UKUPAN BROJ PRISUTNIH I ODSUTNIH OKRIVLJENIKA NA RAZINI ČETIRI SPECIJALIZIRANA SUDA**

DUGOTRAJNOST POSTUPAKA

Pratili smo više dugotrajnih postupaka koji su pravomoćno okončani tijekom 2017. Primjerice, suđenje za zločin u selima uz Unu kod Hrvatske Kostajnice (2010. - 2017.), započelo je u veljači 2010. godine. Pravomoćnoj oslobađajućoj presudi, donesenoj 9. studenog 2017., prethodila su četiri suđenja.¹⁸⁰ Prvotno suđenje započelo je pred Županijskom sudom u Sisku. Tri suđenja provedena su pred Županijskim sudom u Zagrebu, vijećem je u dva navrata predsjedavao isti sudac, dok je četvrti – treći ponovljeni postupak proveden pred posve izmijenjenim prvostupanjskim vijećem. Zločin na brdu Bršljenovica (2013. - 2017.) te kazneni postupak za pokušaj podmićivanja sudaca Vrhovnog suda RH u predmetu Glavaš (2013. - 2017.), pravomoćno su okončani nakon tri/četiri godine od prvostupanjskih osuda.

180

Tri ponovljena postupka, pred dva suda i tri osuđujuće presude. Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-selima-uz-unu-kod-hrvatske-kostajnice.html>

181

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-smil%C4%8Di%C4%87u-kod-benkovca.html>

182

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-okolici-daruvara.html>

183

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/miniranje-brane-peru%C4%87a.html>

184

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/granatiranje-splitte-opt.-pavle-panti%C4%87.html>

185

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-doljanima-opt.-zvezdan-mila%C5%A1in.html>

186

Tako je primjerice, opt. Milorad Božić, pripadnik pričuvnog sastava JNA, za zločin u Donjem Hrastovcu počinjen ubojstvom troje civila i petero ratnih zarobljenika, osuđen na 20 godina zatvora. Opt. Dragan Vasiljković kao zapovjednik jedinice za posebne namjene tzv. SAO Krajine, je za nesprječavanje podređenih u protupravnom postupanju prema civilima i ratnim zarobljenicima zatočenim u kninskoj tvrđavi, od kojih je jednog ratnog zarobljenika i osobno udario, te za napad na Glinu i prigradska naselja Jukinac i Gornji i Donji Viduševac koji je rezultirao ubojstvom dvojice civila, osuđen je na 15 godina zatvora. Trojica bivših pripadnika paravojnih formacija tzv. SAO Krajine za palež kuća u Novoj Drenčini osuđena su na 7 i pol godina, odnosno za neposredno počiniteljstvo na po 5 i pol godina. Trojica pripadnika 72. bojne Vojne policije HV-a za zločin u Lori koji je uključivao ponižavanje, psihičko i seksualno zlostavljanje, mučenje i tjelesno kažnjavanje 37 zatočenih ratnih zarobljenika, od kojih su trojica od posljedica ozljeda preminula, osuđeni su na 6, odnosno na po 4 godine zatvora. Kako je svoj trojici to druga osuda za ratni zločin, jedinstvene zatvorske kazne odmjerene su im u trajanju od 10, odnosno od po 8 godina zatvora.

187

Dvojica pripadnika 72. bojne Vojne policije HV-a za zločin u vojnom zatvoru Kuline počinjen višestrukim silovanjem te fizičkim, psihičkim i seksualnim nasiljem četvero civila, osuđeni su na po 2 godine zatvora. Pripadnik HV-a koji je priznao ubojstvo starice u Čitluku, tijekom operacije "Džep 93", osuđen je na 3 godine zatvora.

SUĐENJA INICIRANA UHIĆENJEM ILI/I IZRUČENJIMA

Na temelju kaznene prijave, na međunarodnom graničnom prijelazu Karasovići, u ožujku 2017. uhićen je Čedomir Borojević, nekadašnji časnik JNA. U međuvremenu je protiv njega za granatiranje Šibenika podignuta i optužnica.

Godine 2017. okončan je postupak protiv okr. Mladena Graovca za zločin u Smilčiću¹⁸¹, koji je uhićen 2016. godine, te je po priznanju pravomoćno osuđen. Opt. Veljko Stjepanović izručen je iz Nizozemske, a kazneni postupak je u fazi rasprave pred Županijskim sudom u Zagrebu, za zločin iz okolice Daruvara.¹⁸²

Dva predmeta, inicirana izručenjem okrivljenika iz Crne Gore još 2015. i 2016. godine, bila su u fazi rasprave 2017. godine pred Županijskom sudom u Splitu. Riječ je o suđenju za zločin na brani Peruća¹⁸³, koje se provodi protiv umirovljenog generala Borislava Đukića kao i ponovljenom postupku za zločin granatiranja Splita protiv izručenog Pavle Pantića¹⁸⁴, nekadašnjeg zamjenika zapovjednika vojnog kompleksa JNA u Lori. Vrhovni sud ukinuo je prvostupanjsku osuđujuću presudu protiv okr. P. Pantića i predmet vratio na ponovno postupanje pred izmijenjenim prvostupanjskim vijećem. U lipnju 2018. godine donesena je prvostupanjska osuđujuća presuda s kaznom zatvora u trajanju od šest (6) godina. Za zločin u Doljanima počinjen silovanjem, optuženik je uhićen tijekom 2016., po internoj tjeralici na graničnom prijelazu, te je tijekom 2017. godine, pred Županijskim sudom u Zagrebu, oslobođen optužbe.¹⁸⁵

NEADEKVATNA PRAKSA KAŽNJAVANJA POČINITELJA – NESRAZMJER U ODMJERAVANJU KAZNI PRIPADNICIMA SRPSKIH I HRVATSKIH POSTROJBI

Odmjeravanje kazni, iako poglavito u domeni diskrecijske odgovornosti suca, mora se provoditi pravično i bez diskriminacije, uz jednak i konzistentan tretman prema svima. No, u nekoliko slučajeva u 2017. prvostupanjski sudovi odmjerili su znatno više kazne pripadnicima srpskih postrojbi nego li pripadnicima hrvatskih postrojbi.¹⁸⁶

Također, prvostupanjski sudovi su gotovo svim osuđenim pripadnicima hrvatskih postrojbi odmjerili kazne ispod zakonskog minimuma navodeći kao olakotne okolnosti dotadašnje nekažnjavanje ili sudioništvo u Domovinskom ratu.¹⁸⁷

PREGLED PRAVOMOĆNIH PRESUDA

POKUŠAJ PODMIĆIVANJA SUDACA VRHOVNOG SUDA

– predmet Glavaš i dr.

Kazneni postupak protiv Drage Tadića, za udruživanje za počinjenje kaznenog djela iz čl. 333/1 KZ-a i za poticanje na protuzakonito posredovanje iz čl. 343/5 KZ-a u vezi članka 37/2 KZ-a.

Početkom listopada 2010. godine USKOK je pokrenuo istragu protiv pet osoba zbog pokušaja utjecaja na presudu Vrhovnog suda, u postupku koji se

protiv Branimira Glavaša vodio za ratni zločin, kako bi se utjecalo na suce Vrhovnog suda i donijela presuda povoljna za Glavaša.

USKOK je početkom srpnja 2011. godine podigao optužnicu protiv osječkog poduzetnika Drage Tadića, splitskog poduzetnika Srečka Jurišića, Tadićeve supruge Božice Tadić-Čavar, bivše zamjenice glavnog urednika 'Glasa Slavonije' i Glavaševe prijateljice Sanje Marketić, te Ivana Drmića, saborskog zastupnika HDSSB-a, zbog počinjenja kaznenih djela udruživanja za počinjenje kaznenih djela, poticanja na protuzakonito posredovanje te lažnog prijavljivanja kaznenog djela.

Optužnicom se Tadića tereti da je tijekom lipnja i srpnja 2010. godine, u Zagrebu i Osijeku, znajući da je pred Vrhovnim sudom RH u tijeku postupak odlučivanja povodom žalbe u kaznenom predmetu protiv Branimira Glavaša i dr. zbog kaznenog djela ratnog zločina, u cilju da se ishodi presuda koja će za Branimira Glavaša biti povoljna, organizirao i u zajedničko djelovanje povezo ostale okrivljenike radi pronalaženja osoba koje bi za novac mogle utjecati na suce Vrhovnog suda RH ili im ponuditi novac kako bi donijeli povoljnu presudu za Branimira Glavaša. Sanja Marketić i Ivan Drmić su trebali prikupiti 700.000 eura, a Božica Tadić-Čavar je trebala koordinirati njihovo zajedničko postupanje, dok su Tadić i Jurišić, u cilju realizacije opisanog plana, kontaktirali s više osoba interesirajući se o stanju predmeta.

U cilju realizacije opisanog plana i prikupljanja novca, Tadić je sredinom srpnja 2010. godine, u Zagrebu, od jednog poduzetnika zatražio i dobio iznos od 50.000 eura, a novac je, po uputama Tadića, istog dana preuzeo Jurišić koji ga je prosljedio za sada nepoznatoj osobi. Tijekom srpnja 2010. godine Jurišić je u više navrata, na širem području Zadra, kontaktirao s jednom osobom od koje je tražio da stupi u kontakt s određenom osobom i da joj kaže da će joj Tadić i krug osoba oko njega dati novac ukoliko stupi u kontakt s nekim od sudaca Vrhovnog suda RH koji su odlučivali o predmetu Glavaš i od njih zatraži da donesu povoljnu presudu za Branimira Glavaša. Nadalje, po uputama Drage Tadića i uz posredovanje Božice Tadić-Čavar 21. srpnja 2010. u jednom zagrebačkom kafiću organiziran je sastanak na kojemu je Jurišić od Sanje Marketić i Ivana Drmića zatražio da do 23. srpnja 2010. prikupe dodatnih 70.000 eura, na što su oni pristali i prikupili po 35.000 eura.

Novac je prema dogovoru 23. srpnja 2010. preuzeo Jurišić koji ga je 25. srpnja 2010. trebao predati jednoj osobi radi utjecaja na donošenje povoljne presude za Branimira Glavaša, ali do predaje novca nije došlo jer su Sanja Marketić i Ivan Drmić 24. srpnja 2010. prekinuli svoje daljnje postupanje, o čemu su istog dana obavijestili ostale okrivljenike.

U cilju izbjegavanja kaznene odgovornosti Sanja Marketić i Ivan Drmić su PU osječko-baranjskoj 24. srpnja 2010. podnijeli kaznenu prijavu protiv nepoznatog počinitelja zbog navodnog kaznenog djela prijave na njihovu štetu. U kaznenoj prijavi su neistinito naveli da su novac predali nepoznatom počinitelju koji ga je zadržao, iako su znali da su 70.000 eura predali Jurišiću s unaprijed zajednički dogovorenim ciljem.

U optužnici je predloženo da se Jurišiću oduzme 70.000 eura koje je, za počinjenje kaznenog djela, 23. srpnja 2010., u Zagrebu, preuzeo od Sanje Marketić i Ivana Drmića.

Četvero optuženih priznalo je krivnju i nagodilo se u USKOK-om: Ivan Drmić, Sanja Marketić i Srečko Jurišić osuđeni su uvjetno na dvije godine zatvora, a Božica Tadić-Čavar osuđena je uvjetno na 15 mjeseci zatvora.

Drago Tadić jedini je optuženi koji nije priznao krivnju. Nepravomoćno je u veljači

2013. osuđen bezuvjetno na 2 godine zatvora. Presuda je na sjednici Vrhovnog suda Republike Hrvatske, u veljači 2017. godine, u cijelosti potvrđena.¹⁸⁸

ZLOČIN U PAKRAČKOJ POLJANI

Kazneni postupak protiv Tomislava Merčepa, optuženog za ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1., u svezi s čl. 28. OKZ RH.

Dana 2. veljače 2017. Vrhovni sud je djelomično prihvatio žalbu državnog odvjetnika te preinačio prvostupanjsku presudu u pogledu odluke o kazni na način da je optuženom Tomislavu Merčepu povisio izrečenu kaznenu sankciju s pet i pol (5,5) na sedam godina zatvora (7). Kazneni postupak primjer je dugotrajnosti postupka bez pravomoćnog epiloga. Suđenje optuženiku započelo je u veljači 2012.

Dana 12. svibnja 2016. godine Županijski sud u Zagrebu objavio je presudu Tomislavu Merčepu kojom je okrivljeni proglašen krivim za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (čl. 120 OKZ RH u svezi sa čl. 28) te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina i 6 mjeseci. Presuda je zakašnjela satisfakcija za obitelji ubijenih u Pakračkoj Poljani i Zagrebu koja uključuje i ubojstvo obitelji Zec u prosincu 1991., ali na žalost izostavlja 25 još uvijek neidentificiranih žrtava.

Primjenom odredaba *Zakona o kaznenom postupku* Tomislavu Merčepu je određen obvezni istražni zatvor/pritvor. Tomislav Merčep nepravomoćno je osuđen da, kao *de facto* (stvarni) zapovjednik jedinice rezervnog sastava MUP RH/pričuvne postrojbe stacionirane u Pakračkoj Poljani i na Zagrebačkom velesajmu te savjetnik u MUP-u Republike Hrvatske, od listopada do prosinca 1991., nije spriječio sebi podređene, da vrše nezakonita uhićenja, zlostavljanje i ubijanja 31 civila dovedenih iz Zagreba, Kutine, Ribnjika, Janje Lipe, Bujavice, Međurića, Zbjegovače i Pakračke Poljane, od kojih je 23 usmrćeno. Iako se optužnicom Tomislavu Merčepu na teret stavljalo da su njegovi podređeni na području Kutine, Pakraca i Zagreba nezakonito lišili slobode 57 osoba, od kojih su 43 ubijene, četiri se vode kao nestale., činjeničnim opisom presude su izostavljene do danas neidentificirane žrtve (25 osoba).¹⁸⁹

ZLOČIN NA BRDU BRŠLJENOVICA KOD PLAŠKOG

Postupak protiv Dušana Kovačevića, za kazneno djelo ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika iz čl. 121. OKZ RH. Kazneni postupak primjer je dugotrajnosti postupka bez pravomoćnog epiloga. Optužnica je podignuta u lipnju 2011., a suđenje optuženiku započelo je 2013.

Optuženiku se stavlja na teret da je 29. lipnja 1992. u Plaškom, kao pripadnik srpskih paravojnih postrojbi Stanice javne bezbednosti Plaški, na području brda Bršljenovica, gdje su pripadnici Stanice javne bezbednosti Plaški, Martičeve milicije i Vojne policije iz Plaškog postavili zasjedu i otvorili vatru kad su u zasjedu upali pripadnici 14. domobranske pukovnije Hrvatske vojske, braća Slavko i Zdravko Bionda, a nakon što su ih zarobili, optuženik je prišao teško ranjenom Zdravku Biondi i iz puške mu ispalio više hitaca u glavu te ga na taj način lišio života.

Dana 14. siječnja 2014. Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Rijeci donijelo je presudu kojom je opt. Dušan Kovačević u odsutnosti osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina.

Javna sjednica održana je 07. veljače 2017.

188

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/poku%C5%A1aj-podmi%C4%87ivanja-sudaca-vsrd.html>

189

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-pakra%C4%8Dkoj-poljani-i-na-zagreba%C4%8Dkom-velesajmu.html>

Vrhovni sud Republike Hrvatske prihvaćajući djelomično žalbu okrivljenika preinačio je prvostupanjsku presudu u odluci o kaznenoj sankciji i osudio ga na 12 godina zatvora.¹⁹⁰

ZLOČIN U ZAGREBAČKOJ GAJEVOJ ULICI I KERESTINCU

Kazneni postupak primjer je dugotrajnosti postupka. Suđenje je započelo u veljači 2012. na temelju optužnice podignute u studenom 2011. Prvostupanjsku presudu donesenu u listopadu 2012. Vrhovni sud je srušio te naložio ponavljanje postupka. Ponovljeni postupak proveden je pred izmijenjenim sudskim vijećem.

Dana 15. veljače 2017. Vrhovni sud Republike Hrvatske je, po žalbama DORH i svih okrivljenika, presudio da se preinačuje pobijana presuda Županijskog suda u Zagrebu od 24. ožujka 2016. u pravnoj oznaci, na način da se iz inkriminacija izuzima ratni zločin protiv civilnog stanovništva. Iz naprijed navedenih razloga, VSRH je svojom presudom ujedno preinačio pobijanu presudu u pogledu visine kazni pa je: okr. Stjepana Klarića za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika osudio na zatvorsku kaznu od 4 godine i 6 mjeseci, okr. Dražena Pavlovića na 2 godine, okr. Viktora Ivančana 3 godine, Željka Živeca na 2 godine i okr. Gorana Štrukelja na jednu godinu i 5 mjeseci zatvora.

Svim okrivljenicima se u zatvorske kazne uračunava vrijeme uhićenja i pritvora.

Naime, u ovom kaznenom predmetu je podignuta optužnica 18. studenog 2011., zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika (čl. 122 OKZRH). Na temelju te optužnice je Županijski sud u Zagrebu, presudom od 31. listopada 2012., proglasio krivim sve optuženike. Ta je presuda zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja ukinuta, rješenjem VSRH od 16. travnja 2014., i postupak je vraćen na ponovno suđenje. U ponovljenom postupku ŽDO Zagreb je podneskom od 8. veljače 2016. izmijenilo optužnicu te okrivljenike uz ratni zločin protiv ratnih zarobljenika optužilo i za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, koji su po izmijenjenoj optužnici proglašeni krivima u ponovljenom postupku. Stoga je sud prvog stupnja počinio bitnu povredu odredbi kaznenog postupka – zabrane reformatio in peius, jer kada postoji žalba optuženika (DORH se žalilo samo po pitanju visine kazne) presuda u ponovljenom postupku se ne može izmijeniti na štetu okrivljenika.

Dana 24. ožujka 2016. godine Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu objavilo je nepravomoćnu presudu za zločine počinjene u zagrebačkoj Gajevoj ulici i Kerestincu. Svi optuženici proglašeni su krivima za počinjenje ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, iz čl. 122 OKZRH i ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz čl. 120 OKZRH. Zločin je počinjen u periodu od prosinca 1991. do 25. svibnja 1992. godine.¹⁹¹

ZLOČIN U TRPINJI – III. STUPANJ

Kazneni postupak je vođen u prisutnosti optuženika. Vrhovni sud je u potpunosti potvrdio prvostupanjsku osuđujuću presudu. Temeljem žalbe optuženika M. Atanackovića upućena Vrhovnom sudu, kao sudu III. stupnja, je preinačena kazna zatvora u trajanju od 15 godina.

Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku objavilo je dana 19. prosinca 2014. godine nepravomoćnu presudu, kojom je proglasilo krivima i osudilo svih deset optuženika na kazne zatvora. Dvojici optuženika odmjeren je maksimalna zatvorska kazna. Optuženici osuđeni na 20 godina zatvora, protiv ove presude Vrhovnog suda kao drugostupanjskog suda, izjavili su žalbe Vrhovnom sudu kao sudu III. stupnja.

190

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Dina-brdu-br%C5%A1ljenovica-kod-pla%C5%A1kog.html>

191

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-zatvorima-u-gajevoj-ulici-u-zagrebu-i-kerestincu.html>

Vrhovni sud kao trećestupanjski sud u sjednici održanoj 4. travnja 2017. preinačio je drugostupanjsku presudu u odluci o kazni u odnosu na opt. M. Atanackovića i osudilo ga na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 15 godina. U odnosu na opt. Stevu Pantića Sud je potvrdio drugostupanjsku odluku.¹⁹²

ZLOČIN U GLINSKOM ZATVORU

Kazneni postupak vođen je u odsutnosti optuženika. Vrhovni sud je potvrdio odbijajuću presudu donesenu protiv opt. Miroslava Hašića, dok je postupak protiv opt. Zorana Dmitrovića vratio pred prvostupanjsko vijeće na ponovno odlučivanje.

Dana 13. srpnja 2015. godine opt. Zoran Dmitrović oslobođen je optužbe za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina iz čl. 91. st.2. točka 21. KZ -a (KZ/2013)

Optuženik se temeljem načela *lex mitior* teretio po novom Kaznenom zakonu, koji je na snazi od 2013. godine, i koji je blaži od zakona koji je *tempore criminis* bio na snazi.

Optužnica se odnosila na razdoblje od listopada do prosinca 1993. kada je optuženik na stražarskoj poziciji navodno tukao i zlostavljao dvoje civilnih zatočenika u glinskom zatvoru. Jednog je udario u glavu i usta pri tom mu izbivši zub te u predjelu međunožja, dok je drugog u dva maha ošamario i tukao rukama po tijelu.

Sud je u siječnju 2015. godine u odnosu na I. opt. Miroslava Hašića odbio optužbu svedeći inkriminaciju na oružanu pobunu obuhvaćenu *Zakonom o oprost* dok je u odnosu na II. opt. Zorana Dmitrovića izrekao oslobađajuću presudu.

Vrhovni sud predmet je uputio na ponovno suđenje i odluku prvenstveno zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

U ponovljenom postupku optuženik je oslobođen optužbe zbog nedostatne kriminalne količine potrebne za počinjenje kazneno djelo ratnog zločina. Javna sjednica održana je 4. travnja 2017. Vrhovni sud je djelomično potvrdio prvostupanjsku presudu.¹⁹³

ZLOČIN U OKOLICI GRAČACA

Nakon provedene rasprave, u obnovljenom kaznenom postupku, optuženik, Dejan Milović, tempore criminis, bivši pripadnik pogranične jedinice milicije "Gračac" tzv. RSK, 15. prosinca 2016. proglašen je krivim i osuđen na tri godine zatvora. Vrhovni sud odbio je obje žalbe kao neosnovane te u svibnju 2017. potvrdio prvostupanjsku presudu.

Pred Županijskim sudom u Splitu, protiv opt. Dejana Milovića, provedeno je suđenje za ratni zločin nad civilima, povodom izvanrednog pravnog lijeka - obnove kaznenog postupka. Optuženik je presudom Okružnog suda u Šibeniku od 8. travnja 1993., potvrđenom presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 17. studenog 1993., u postupku vođenom u njegovoj odsutnosti, proglašen krivim zbog počinjenja ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. st.1. (sada članak 120. st.1.) OKZRH te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od osam (8) godina.

Međutim, pravomoćnim rješenjem Županijskog suda u Šibeniku od prosinca 2010. prihvaćen je zahtjev optuženika za obnovu kaznenog postupka, iako on nije bio prisutan. Dopuštenom obnovom predmet je vraćen u stanje istrage. Optužnica je po provedenoj istrazi podignuta u veljači 2014. Temeljem izmjena Zakona o primjeni Statuta MKS predmet je na postupanje dostavljen Županijskom sudu u Splitu kao stvarno i mjesno nadležnom sudu.

192

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-trpinji.html>

193

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-glinskom-zatvoru-opt.-zoran-dmitrovi%C4%87-1.html>

Nakon provedene rasprave, u obnovljenom kaznenom postupku, optuženik, temeljem criminis bivši pripadnik pogranične jedinice milicije "Gračac" tzv. RSK, 15. prosinca 2016. proglašen je krivim i osuđen na tri godine zatvora.¹⁹⁴

ZLOČIN U SKELI KRAJ GLINE

Kazneni postupak vođen je u odsutnosti optuženika. Dana 27. veljače 2017. suđenje je okončano oslobađajućom presudom u odnosu na opt. Đuru Solara, uslijed nedostatka dokaza dok je u odnosu na drugooptuženika Zorana Duruma optužba odbijena. Prvostupanjska presuda potvrđena je 30. svibnja 2017. godine.

Suđenje dvojici, treći je u međuvremenu od podizanja optužnice preminuo, nekadašnjih pripadnike vojske tzv. SAO Krajine, započelo je 16. siječnja 2017. pred vijećem Županijskog suda u Zagrebu. Optuženicima se sudilo u odsutnosti, uz branitelje imenovane po službenoj dužnosti. Optužnica ih je teretila za supočiniteljstvo u ratnom zločinu počinjenom ubojstvom civila, u rujnu 1991., u Skeli pokraj Gline. Tijekom dokaznog postupka ispitano je troje svjedoka. Supruga ubijenog jedini je očevidac događaja.¹⁹⁵

ZLOČIN U ŠIROKOM BRIJEGU

Kazneni postupak protiv Ivana Hrkača za ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120 st. 1 OKZ RH i ratni zločin nad ratnim zarobljenicima čl. 122 OKZ RH. Nepravomoćnom presudom, od 17. lipnja 2016., optuženik Ivan Hrkač zvani "Čikota", oslobođen je optužbe za ratni zločin. Javna sjednica na kojoj je potvrđena prvostupanjska, oslobađajuća presuda održana je 06. lipnja 2017.

Kazneni postupak protiv Ivana Hrkača pokrenut je na temelju ustupljenih dokaza Tužiteljstva BiH. Suđenje je provedeno pred Županijskim sudom u Splitu.

Optužnica se odnosila na najmanje 35 zatočenih pripadnika armije BiH u policijskoj postaji u Širokom Brijegu te preko 50 civila Bošnjaka pritvorenih u osnovnoj školi u Dobrkovićima kod Širokog Brijega. Optuženom Ivanu Hrkaču kao pripadniku "Kažnjeničke bojne" Široki Brijeg, u sustavu HVO-a, na teret se stavljalo fizičko zlostavljanje zarobljenika i civila. Optužba, vremenski smještena u svibanj i srpanj 1993., uključivala je i seksualno nasilje i ubojstvo. Optuženik se tijekom suđenja branio sa slobode.

Svjedoci, žrtve zlostavljanja i očevici ubojstava u zatočeničkim objektima na području tzv. Herceg-Bosne, poput Heliodroma, policijske postaje u Širokom Brijegu, osnovne škole u Dobrkovićima, ispitani su zamolbenim putem u BiH. Budući da obrana nije dala suglasnost za čitanje njihovih izjava ponovno su ispitani na raspravi pred Županijskim sudom u Splitu. Također, tijekom istražnog postupka mnogobrojni svjedoci – oštećenici ispitani su zamolbenim putem u BiH, u odsutnosti branitelja optuženika. Na suđenju pred Županijskim sudom u Splitu pri ponovnom svjedočenju promijenili su iskaze.

Javna sjednica na kojoj je potvrđena prvostupanjska, oslobađajuća presuda održana je 06. lipnja 2017.¹⁹⁶

ZLOČIN NA MILJEVAČKOM PLATOU

Postupak protiv Ante Babca i Miše Jakovljevića, za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH. Vrhovni sud je nakon javne sjednice,

194

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-okolici-gra%C4%8Daca-opt.-dejan-milovi%C4%87.html>

195

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-skli-pokraj-gline.html>

196

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-%C5%A1irokom-brijegu-opt.-ivan-hrka%C4%8D.html>

održane 06. rujna 2017. kao neosnovane odbio žalbe optužbe i obrane te u cijelosti potvrdio prvostupanjsku presudu.

Dana 18. rujna 2014. godine Županijski sud u Splitu je, u postupak protiv Ante Babca i Miše Jakovljevića, za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH, proglasio optuženike krivima i osudio na kazne zatvora – Ante Babac na 3 (tri) godine i 8 (osam) mjeseci, a Mišo Jakovljević na 3 (tri) godine zatvora. Iste se tereti da su 23. lipnja 1992. u Nos Kaliku, protivno pravilima međunarodnog prava, iz vatrenog oružja ubili ratnog zarobljenika Miroslava Subotića i to prvookrivljeni Ante Babac kao zapovjednik desetine vojnih policajaca Vojne policije u Šibeniku čiji je zadatak bio provesti i osiguravati grupu ratnih zarobljenika koji su trebali izvršiti sanaciju terena na oslobođenom području Miljevaca, a drugookrivljeni Mišo Jakovljević kao pripadnik te desetine vojnih policajaca.¹⁹⁷

ZLOČIN U SMILČIĆU KOD BENKOVCA

Dana 11.09.2017. godine na Županijskom sudu u Splitu optuženi Mladen Graovac, uhićen u kolovozu 2016., proglašen je krivim za počinjenje ratnog zločina protiv civila i osuđen na dvogodišnju zatvorsku kaznu. Priznao je krivnju i odrekao se prava na žalbu.

Kazna mu je odmjerena ispod zakonskog minimuma propisane kazne za to kazneno djelo. Optuženik je priznao inkriminacije navedene u optužnici koju je Županijsko državno odvjetništvo u Splitu podignulo početkom prosinca 2016.

Optuženik je kao pripadnik pričuvnog sastava milicije SAO Krajine i 92. motorizirane brigade u pratnji dvojice vojnika oko ponoći naoružan upao u kuću supružnika Šakić, s namjerom da Petra Šakića prisilno odvede u postaju policije. Petar je pobjegao, a Graovac je uhvatio njegovu suprugu Danicu i natjerao je da hoda ispred njega do postaje. Psovao ju je pogrdnim riječima, nazivao ustašom koja je rodila ustašu. Kada je uhvatio Petra, Danica ga je molila da ga pusti, a on ju je udario puškom u rebra. Danica je pala na pod, a Graovac je odvuкао Petra prema policijskoj postaji, udarajući ga nogama po tijelu. Od suborca je zatražio da ga ubije jer je ustaša, a kada je ovaj to odbio učiniti, Graovac je Petra Šakića oborio na pod i nastavio udarati nogama po tijelu slomivši mu pritom rebro.¹⁹⁸

ZLOČIN U SELIMA UZ UNU KOD HRVATSKE KOSTAJNICE

Dana 08. svibnja 2015. pred izmijenjenim sudskim vijećem Županijskog suda u Zagrebu sva trojica optuženika Pero Đermanović, Dubravko Čavić i Ljubiša Čavić oslobođena su optužbe za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH. Vrhovni sud potvrdio je oslobađajuću presudu 09.11.2017.

Pravomoćnoj oslobađajućoj presudi donesenoj 9. studenog 2017. prethodila su četiri suđenja, tri ponovljena, pred dva suda i tri osuđujuće presude. Prvotno suđenje započelo je pred Županijskom sudom u Sisku. Tri suđenja provedena su pred Županijskim sudom u Zagrebu, vijećem je u dva navrata predsjedavao isti sudac dok je četvrti – treći ponovljeni postupak proveden pred posve izmijenjenim prvostupanjskim vijećem. Ova je četvrta i prva oslobađajuća presuda optuženicima koji su se teretili za prisilno odvođenje i ubojstvo civila te paljevinu dvije kuće.¹⁹⁹

197

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Dina-miljeva%C4%8Dkom-platou.html>

198

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-smil%C4%8Di%C4%87u-kod-benkovca.html>

199

Više na: <https://www.documenta.hr/hr/zlo%C4%8Din-u-selima-uz-unu-kod-hrvatske-kostajnice.html>

PREGLED PRESUDA MKSJ

Šestorici nekadašnjih lidera tzv. Herceg-Bosne u gotovo svim aspektima potvrđena prvostupanjska osuđujuća presuda

Presuda žalbenog vijeća potvrdila je ključne nalaze prvostupanjskog vijeća koje je u svibnju 2013. šestoricu bivših čelnika tzv. Herceg-Bosne osudilo na dugogodišnje zatvorske kazne. Presuda se odnosi na zločine počinjene od 1992. do 1994. godine u osam bosansko-hercegovačkih općina (Prozor, Gornji Vakuf, Sovići i Doljani u općini Jablanica, Mostar, Čapljina, Stolac, Ljubuški i Vareš) i 5 zatočeničkih centara, od kojih su po dva bila uspostavljena u Mostaru (Heliodrom i Vojno) i Čapljini (Dretelj i Gabela) te u Ljubuškom. Žalbenom presudom potvrđena je visina izrečenih zatvorskih kazni odmjerenih u rasponu od 25 godina, primjerice prvooptuženom Jadranku Prliću, do 10 godina, koliko je dobio optužni Berislav Pušić. Bruno Stojić, Slobodan Praljak i Milivoj Petković osuđeni su na po 20 godina dok je Valentin Ćorić osuđen na 16 godina zatvora.

Svi okrivljenici osuđeni su u okviru kaznenih djela zločina protiv čovječnosti, kršenja zakona ili običaja ratovanja i teških povreda Ženevskih konvencija za ubojstva, hotimično lišavanje života, progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, deportaciju, protupravno zatočenje civila, prisilni rad, nečovječna djela, nečovječno postupanje, protupravno i bezobzirno uništavanje imovine širokih razmjera koje nije opravdano vojnom nuždom, uništavanje ili hotimično nanošenje štete ustanovama namijenjenim vjeri ili obrazovanju, protupravne napade na civile i protupravno teroriziranje civila. Nadalje, Prlić, Stojić, Petković i Ćorić osuđeni su i za silovanje, nečovječno postupanje (seksualno zlostavljanje), protupravno i bezobzirno oduzimanje imovine širokih razmjera koje nije opravdano vojnom nuždom, i pljačkanje javne i privatne imovine. Praljak je osuđen i za protupravno i bezobzirno oduzimanje imovine širokih razmjera koje nije opravdano vojnom nuždom i pljačkanje javne i privatne imovine. Ćorić je osuđen i po zapovjednoj odgovornosti.

Sva šestorica osuđena su temeljem udruženog zločinačkog pothvata (UZP) kao oblika individualne kaznene odgovornosti za sudjelovanje u stvaranju hrvatskog entiteta u Bosni i Hercegovini s ciljem ponovnog ujedinjenje hrvatskog naroda, putem etničkog čišćenja muslimanskog stanovništva. Najviši državni dužnosnici Republike Hrvatske, tadašnji predsjednik Franjo Tuđman i ministar obrane Gojko Šušak, označeni su, i u žalbenoj presudi, kao članovi UZP-a. Od siječnja 1993. godine snage Hrvatskog vijeća obrane (HVO) izvodile su vojne operacije koje su uključivale rasprostranjene i sustavne napade na civilno stanovništvo. Ti napadi doveli su do masovnih uhićenja i zatvaranja tisuća muslimanskih civila; razdvajanja muškaraca od žena, djece i starijih; zatočenja u nehumanim uvjetima u jedinstvenoj mreži zatočeničkih centara HVO-a; ubojstva i počinjenja mnogih drugih zločina.

Snage HVO-a, počevši od lipnja 1993., držale su istočni Mostar pod opsadom skoro deset mjeseci, tijekom kojih je civilno stanovništvo bilo podvrgnuto permanentnom snajperskom djelovanju i granatiranju. Već teška humanitarna situacija bila je još više pogoršana HVO-ovim namjernim sprječavanjem dostave humanitarne pomoći.

Žalbeno vijeće potvrdilo je nalaz prvostupanjskog vijeća koje je izvan razumne sumnje oružani sukob okarakteriziralo kao međunarodni, zaključivši da su snage HV-a izravno intervenirale na strani HVO-a u sukob HVO-a i ABiH, odnosno da su HV i Hrvatska imale opću kontrolu nad HVO-om. Tribunal je već prije, u predmetima Tadić, Martinović&Naletelić i Blaškić u

kojima su se optužnice odnosile na zločine počinjene protiv muslimana od strane bosanskih Srba i bosanskih Hrvata, ustanovio da je oružani sukob imao međunarodni karakter zbog uloge Srbije, odnosno Hrvatske. Također, žalbeno vijeće potvrdilo je stanje okupacije u nekoliko općina.

Žalbeno vijeće je prihvatilo neke žalbene osnove Stojića, Praljka, Petkovića, Ćorića, i Tužiteljstva, dok je u potpunosti odbilo žalbe, koje su na prvostupanjsku presudu, uložili Prlić i Pušić. Kao posljedica prihvaćanja tih žalbenih navoda, Žalbeno vijeće poništilo je ograničen broj zaključaka koji su potkrepljivali određene osude sve šestorice optuženih.

Ratko Mladić nepravomoćno osuđen na kaznu doživotnog zatvora

Ratko Mladić kao sudionik četverostrukog UZP-a (udruženi zločinački poduhvat) čijim je ciljevima značajno kontribuirao osuđen je na kaznu doživotnog zatvora.

Odgovornost Mladića temeljem UZP-a kao oblika individualne kaznene odgovornosti proisteklog iz međunarodnog običajnog prava, utvrđena je:

- 1) u odnosu na zločine počinjene unutar sveobuhvatnog UZP- a s ciljem trajnog uklanjanja bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata s područja na koje su bosanski Srbi polagali pravo;
- 2) u odnosu na zločine počinjene s ciljem širenja terora među civilnim stanovništvom Sarajeva provođenjem kampanje snajperskog djelovanja i granatiranja;
- 3) u odnosu na zločine počinjene s ciljem eliminacije bosanskih Muslimana u Srebrenici;
- 4) zločin počinjen uzimanjem osoblja UN-a za taoce;

Inkriminacije sažete u 11 točaka optužnice koje se odnose na kazneno djela genocida, zločina protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja, u nepravomoćnoj presudi gotovo su u cijelosti prihvaćene.

Potvrđeno je počinjenje genocida u Srebrenici i to je peta presuda donesena u odnosu na genocid u Srebrenici. Tri takve presude donesene u predmetima Popović i dr., Krstić i Tolimir, pravomoćne su. Ona u predmetu Karadžić u žalbenoj je fazi.

Izvan razumne sumnje dokazani su i progoni, istrebljenja, ubojstva, deportacije i nehumana djela prisilnog premještanja počinjeni unutar zločina protiv čovječnosti kao i kazneno djelo kršenje zakona i običaja ratovanja realizirano putem teroriziranja civila, protupravnih napada, ubojstava i uzimanja talaca.

Otpala je osuda za zločine počinjene u Foči, Ključu, Kotor - Varoši, Prijedoru, Sanskom Mostu i Vlasenici koji, po mišljenju prvostupanjskog vijeća, nisu dosegli razmjere genocida uslijed nedostatka *mens rea*-e, odnosno genocidne namjere. Ova optužba otpala je i u presudi donesenoj u predmetu Karadžić.

MEHANIZAM ZA MEĐUNARODNE KAZNE NE SUDOVE (MICT)

Ponovljeni postupak – Predmet Simatović&Stanišić

Pred Mehanizmom za krivične sudove, sukcesorom Međunarodnog kaznenog tribunala za bivšu Jugoslaviju, započeo je ponovljeni postupak protiv Jovice Stanišića, bivšeg načelnika Službe državne bezbednosti Srbije i Franka Simatovića, bivšeg komandanta Jedinice za specijalne operacije Službe državne bezbednosti i to nakon što je Žalbeno vijeće MKSJ-a, u

prosincu 2015., poništio oslobađajuću prvostupanjsku presudu i naložilo novo suđenje po svim točkama optužnice.

Po odluci Žalbenog vijeća, prvostupanjski sud propustio je prije donošenja odluke o namjeri optuženih da doprinese udruženom zločinačkom poduhvatu, utvrditi "postojanje i opseg" zločinačkog plana.

Nadalje, žalbeno vijeće očitovalo se i o jednom od najkontroverznijih pitanja od osnivanja Haškog tribunala. Riječ je o standardu "konkretne usmjerenosti" ustanovljenom u više presuda Tribunala, primjerice u predmetima Kupreškić i dr., Vasiljević, Blaškić, Perišić, a ukratko glasi: da je za utvrđivanje odgovornosti za pomaganje i podržavanje zločina neophodno procijeniti da li su djela i radnje optuženih bila "konkretno usmjerena" na činjenje zločina. Raspravno vijeće je zaključilo da su jedinice pod kontrolom Stanišića i Simatovića počinile zločine u Šamcu, Doboju i SAO Krajini, ali da djela optuženih, iako su te jedinice osnovali, podržavali i njima rukovodili, nisu bila konkretno usmjerena na počinjenje kaznenih djela već, moguće, na uspostavljanje i održavanje srpske kontrole nad spomenutim teritorijima.

U međuvremenu pravni standard "konkretne usmjerenosti" odbačen je u dvije haške presude – Šainoviću i drugima, optuženim za kosovske zločine, potom i Popoviću i drugima, kojima se sudilo za srebrenički genocid. Zbog toga ga, smatralo je žalbeno vijeće, nije trebalo primijeniti ni na dokaze u predmetu Stanišića i Simatovića.

Podsjećamo, optužnica Stanišića i Simatovića tereti, temeljem udruženog zločinačkog pothvata te svih drugih oblika individualne kaznene odgovornosti, za zločin protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja na području Hrvatske (Baćin, Cerovljani, Dubica, Saborsko, Poljanik, Lipovača, Škabrnja, Bruška, Dalj, Erdut, Dalj Planina, Erdut Planina, Klisa, Bijelo Brdo, Čelije itd.) i Bosni i Hercegovini od 1991. do 1995. godine.

Prema navodima optužnice, Slobodan Milošević, Veljko Kadijević, Blagoje Adžić, Ratko Mladić, Radmilo Bogdanović, Milan Martić, Goran Hadžić, Radovan Karadžić, Biljana Plavšić, Željko Ražnjatović Arkan, Vojislav Šešelj, identificirani su uz optuženike kao sudionici udruženog zločinačkog pothvata s ciljem prisilnog i trajnog uklanjanja nesrba s teritorija Hrvatske i BiH.

Do sada nitko od pripadnika državnog vrha Srbije, uz izuzetak nižih zapovjednika JNA (Miodrag Jokić i Pavle Strugar / "Dubrovnik", Mile Mrkšić i Veselin Šljivančanin / "Vukovarska bolnica"), nije osuđen sa zločine počinjene na teritoriju RH-a.

Za zločine iz optužnice, koji se stavljaju na teret Stanišiću i Simatoviću, a počinjeni su na teritoriju Republike Hrvatske, hrvatsko pravosuđe je pokrenulo kaznene postupke koji su u nekoliko predmeta rezultirali osuđujućim presudama u odsutnosti optuženika (zločini u Baćinu, Saborskom, Škabrnji, Dalju, Erdutu). Nažalost i kod tih predmeta svjedocima smo tek deklarativnog utvrđenja kaznene odgovornosti koja u konačnici neće rezultirati materijalnim obeštećenjem žrtava i njihovih srodnika.

STALNI KAZNENI SUD

Proširenje jurisdikcije Stalnog kaznenog suda

123 države potpisnice Rimskog Statuta postigle su u Ujedinjenim narodima konsenzus o proširenju jurisdikcije Stalnog kaznenog suda na zločin agresije. Podsjećamo, Stalni kazneni sud osnovan je 1998. sporazumom potpisanim u Rimu koji je stupio na snagu 2002., do sada je sudio samo za zločine protiv čovječnosti, genocid i ratne zločine. U sjedištu UN-a u New Yorku zemlje koje su ratificirale Rimski statut izabrale su 6 novih sudaca i sutkinja Stalnog kaznenog suda. Svi novoizabrani suci i sutkinje morali su dobiti najmanje dvije trećine, odnosno 82 glasova. Nažalost, kandidatkinja Republike Hrvatske, prof. dr. sc. Zlata Đurđević, zbog nedostatka podrške nakon šestog kruga glasovanja povukla je svoju kandidaturu.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

DOKUMENTIRANJE SUDBINE UBIJENIH I NESTALIH

- Pozivamo nadležne institucije na objavu podataka o imenima i okolnostima stradanja ubijenih.

RASVJETLJAVANJE SUDBINE SVIH NESTALIH U RATU

- Pozdravljamo povećanje učinkovitosti rada, kapaciteta i proračuna Uprave za zatočene i nestale. Pozivamo na ubrzanje i rasvjetljavanje sudbine nestalih osoba u ratu te poboljšanje regionalne suradnje.

POTREBNO JE UČINITI DOSTUPNIM PODATKE

O PROCESUIRANJU RATNIH ZLOČINA

- Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, uglavnom prigodom obljetnica pojedinih zločina objavljuje podatke o kaznenim postupcima kojima su procesuirani pojedini zločini. Takvu praksu treba pozdraviti i s njom treba nastaviti, ali je treba i unaprijediti – objavljivanjem cjelovitih podataka o postupcima (potpunijim informacijama koje bi sadržavale imena optuženih/osuđenih, činjenične opise počinjenih zločina, imena žrtava te ishode postupaka). Nažalost, niti na jednoj web stranici javnosti nisu dostupni podaci o svim zločinima koji su procesuirani na jednostavan i pregledan način.

PROCESUIRANJE RATNIH ZLOČINA

- S obzirom na pravo svih žrtava ratnih zločina na utvrđivanje činjenica i okolnosti njihova stradanja te borbu protiv nekažnjivosti, očekujemo učinkovitiji rad policije i DORH-a u istraživanju, a sudova u nepristranom procesuiranju svih ratnih zločina. Broj neprocesuiranih zločina za koje nije pokrenuta niti istraga, još je uvijek (pre)velik. Potrebna je daljnja revizija optužnica podignutih u ranijem periodu, dodatne istrage te suradnja sa članovima obitelji ubijenih.

RAZVOJ SUSTAVA PODRŠKE ŽRTVAMA I SVJEDOCIMA

- Sustav podrške koji je zaživio na nekoliko sudova i uvelike humanizirao rad pravosuđa treba poboljšati otvaranjem ureda za pružanje podrške svjedocima i žrtvama kaznenih djela na svim županijskim i općinskim sudovima.
- Smatramo nužnim proširiti sustav podrške i u državno odvjetništvo i policiju.
- Suđenja u 2016. i 2017. godini, posebno u vezi zločina počinjenih na području Bosne i Hercegovine, ukazuju na poteškoće u podršci svjedocima iz Bosne i Hercegovine.

ODGOVORNOST DRŽAVE I NAKNADE ŠTETE

- Vlada Republike Hrvatske treba žurno dopuniti *Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja* kako bi se Republika Hrvatska odrekla naplate parničnih troškova od svih tužitelja koji su žrtve rata a nisu uspjeli sa zahtjevima za naknadom štete.
- Hrvatski sabor treba usvojiti izmjene i dopune sljedećih zakona kako bi se osigurala obeštećenja za civilne žrtve rata bez obzira na nacionalnost, etničko porijeklo i dr. ukidanjem diskriminatornih definicija: *Zakon o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija* (naknada materijalne štete), *Zakon o odgovornosti RH za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata* (teret dokazivanja tužitelja, računanje zastarnih rokova) i *Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata*
- Potrebno je donijeti nacionalni program i zakon o osnivanju fonda za obeštećenje svih civilnih žrtava rata kojim bi se naknada štete uredila u skladu s Temeljnim načelima i smjernicama o pravu na pravni lijek i reparaciju za žrtve teških kršenja međunarodnih ljudskih prava i ozbiljnih povreda međunarodnog humanitarnog prava UN-a.

REGIONALNA SURADNJA

- Za učinkovitije istrage potrebna je redovna razmjena iskustava među državnim odvjetnicima i tužiteljima na forumima poput nekadašnjeg Brijunskog, koji je zadnji put održan 2016. godine
- Za kvalitetnu provedbu sudskih postupaka temeljem ustupljenih dokaza od strane drugih zemalja neophodna je analiza poteškoća u okončanim postupcima, posebice iz perspektive poštivanja prava žrtava i svjedoka u skladu s Direktivom o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela

PRISTUP DOKUMENTACIJI ZNAČAJNOJ ZA SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU

- U prijedlogu *Zakona o arhivskom gradivu i arhivima*, koji bi trebao biti usvojen 2018. godine, bilo bi važno predvidjeti rok od 20 godina, umjesto sadašnjih 30 nakon kojih gradivo treba postati dostupno javnosti. To bi javnosti otvorilo i pristup dokumentaciji vezanoj za period do završetka mirne reintegracije. U raspravu o paketu zakona koji, uz već spomenuti, uključuje i *Zakon o tajnosti podataka*, *Zakon o zaštiti osobnih podataka*, *Zakon o pravu na pristup informacijama* te relevantne uredbe, treba osim stručnjaka – arhivista, uključiti i stručnjake iz drugih područja i širu javnost jer se pitanje arhiva tiče svih državljana i ostvarivanja njihovih temeljnih prava.

TABLIČNI PREGLED PRAĆENIH RASPRAVA U POSTUPCIMA

KAZNENA DJELA RATNOG ZLOČINA, ZLOČINA PROTIV ČOVJEČNOSTI I GENOCIDA

SIJEČANJ – PROSINAC 2017. GODINE

PRAĆENE JAVNIH SJEDNICA PRED VRHOVNIM SUDOM RH U 2017. GODINE

Br.	Slučaj / stadij postupka / sud	Br. optužnice zastupnik /ca optužnice	Kazneno djelo	Br. Predmeta Vijeće za ratne zločine
VRHOVNI SUD RH				
1	Pokušaj podmićivanja sudaca Vrhovnog suda	Optužnica USKOK-a broj K-US-268/10 od 1. srpnja 2011., odnosno 30. siječnja 2012.	udruživanje za počinjenje kaznenog djela iz čl. 333/1 KZ-a i protuzakonito posredovanje iz čl. 343/5 KZ-a u vezi s čl. 37/2 KZ-a	I Kž-Us 28/14-8
2	Zločin u zagrebačkoj Gajevoj ulici i Kerestincu Ponovljeno suđenje započelo 27. ožujka 2012.	ŽDO Zagreb, K-DO-384/10 od 18.11.2011.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-5/14, sutkinja Renata Miličević

Okrivljenik/ci pripadnost postrojbi	Presuda	Žrtva /ve	Napomene
Okr. Drago Tadić	07/02/2017 potvrđena prvostu- panjska osuđujuća presuda		Prvostupanja presuda kojom je opt. D. Tadić osuđen na 2 godine zatvora donesena je 27.02.2013., a potvrđena 07.02.2017.
Okr. Stjepan Klarić, Dražan Pavlović, Viktor Ivančin, Željko Živec, Goran Štrukelj Pripadnici HV-a Prisutni	15/02/2017 Preinačena osuđujuća presuda	Mučenje i nečovječno postupanje prema ratnim zarobljenicima, silovanje i seksualno, psihičko i fizičko zlostavljanje	24.3.2016. godine nepravomoćno, na- kon ponovljenog postupka proglašeni krivima i osuđeni: Stjepan Klarić 8 go- dina, Dražen Pavlović 3 godine, Viktor Ivančin 5 godine, Željko Živec 1 godinu i 6 mjeseci, Goran Štrukelj 2 godine. Vrhovni sud RH preinačio prvostu- panjsku odluku u odnosu na izrečene kazne zatvora te okr. Stjepana Klarića osudio na zatvorsku kaznu od 4 godine i 6 mjeseci, okr. Dražana Pavlovića na 2 godine, okr. Viktora Ivančana 3 godine, Željka Živeca na 2 godine i okr. Gorana Štrukelja na jednu godinu i 5 mjeseci zatvora.

3	<p>Zločin u Pakračkoj Poljani</p> <p>Suđenje je započelo 10. veljače 2012.</p>	<p>ŽDO Zagreb, K-DO-406/10 od 8. 6. 2011.</p>	<p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)</p>	<p>K-rz-2/11, sudac Zdravko Majerović</p>
4	<p>Zločin u Trpinji</p> <p>Suđenje je započelo 21. listopada 2014</p>	<p>ŽDO Osijek, br. K-DO-33/13 od 16. 06. 2014., izmijenjena 09. 12. i 15. 12. 2014</p>	<p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH) Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)</p>	<p>I Kž 272/15-7 Dražen Tripalo, kao predsjednik vijeća te Vesna Vrbetić, Žarko Dundović, Zdenko Konjić i Melita Božićević-Grbić, kao članovi vijeća</p>
5	<p>Zločin na brdu Bršljenovica kod Plaškog</p>	<p>ŽDO Karlovac br. K-DO-9/02 od 8. lipnja 2011.</p>	<p>Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika iz čl. 121. OKZ RH</p>	<p>I Kž – 114/14-8 Ana Garačić, kao predsjednica vijeća, te Miroslav Šovanj, Damir Kos, doc. dr. sc. Marin Mrčela i Ileana Vinja, kao članovi vijeća</p>

<p>Okr. Tomislav Merčep</p> <p>Pripadnik MUP-a</p> <p>Prisutan</p>	<p>02/02/2017 Žalbeno Vijeće Vrhovnog suda RH preinačilo je presudu i okrivljeniku izreklo kaznu zatvora od 7 godina</p>	<p>Nesprječavanje ubijanja 43 osobe, nestanak 3 osobe i zlostavljanje 6 osoba</p>	<p>12.5.2016. nepravomoćnom presu- dom proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina i 6 mjeseci</p>
<p>Okr. Stevo Pantić, Milisav Atanacković, Milenko Pantić, Đoko Stajić, Zoran Ranković, Zoran Gajanin, Simo Stević, Željko Vuković, Miroslav Kovačević, Jerko Mičić</p> <p>Pripadnici srpskih paravojnih i para- policijskih snaga Tijekom rasprave nalazili su se u istražnom zatvoru</p>	<p>04/04/2017 Vrhovni sud kao sud III. stupnja u odnosu na Stevu Pantića potvrdio osudu na 20 godina zatvora, M. Atanackoviću preinačio kaznu na 15 godina zatvora.</p>	<p>Ubijeni civili rujan/ listopad 1991. godine: 10 Civilni ubijeni studenom 1991. godine: 7 teški ranjenici, ubijeni 19. studenog 1991. godine: 7 zlostavljani civili: 14 zlostavljani ratni zarobljenici: 3</p>	<p>19.12.2014. nepravomoćna osuđujuća presuda Stevo Pantić i Milisav Atanacković osuđeni su svaki na 20 godina Milenko Pantić, Đoko Stajić, Zoran Gajanin, Simo Stević i Jerko Mičić osuđeni su svaki na 14 godina zatvora Zoran Ranković i Željko Vuković osuđeni su svaki na 12 godina zatvora Miroslav Kovačević osuđen je na 5 godina zatvora 31/03/2016 Pravomoćna presuda u odnosu na 8 okr. od 10 okr. O žalbama dvojica okrivljenika osuđenih na 20 godina zatvora Odlučuje Vrhovni sud u III. Stupnju.</p>
<p>Okr. Dušan Kovačević</p> <p>pripadnik srpskih postrojbi</p> <p>nedostupan</p>	<p>07/02/2017 Vrhovni sud preinačio prvostupanjsku odluku i optuženika osudilo na 12 godina zatvora.</p>	<p>Ubijen : 1</p>	<p>14. siječnja 2014. Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Rijeci donijelo je presudu kojom je opt. Dušan Kovačević u odsutnosti osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina.</p>

6	<p>Zločin u Širokom Brijegu</p> <p>Suđenje je započelo 02. prosinca 2015.</p>	<p>ŽDO Split, br. K-DO-45/2013 od 19. 1. 2015.</p>	<p>Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH), ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)</p>	<p>Kž Ana Garačić, kao predsjednica vijeća te Damir Kos, Miroslav Šovanj, Marin Mrčela i Senka Klarić Baranović, kao članovi vijeća</p>
7	<p>Zločin u glinskom zatvoru</p>	<p>ŽDO Sisak, br. K-DO-10/09, odnosno K-DO-64/12</p>	<p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)</p>	<p>I Kž -504/15-4 Damir Kos, predsjednik, Marin Mrčela, Miroslav Šovanj, članovi vijeća</p>
8	<p>Zločin u okolica Gračaca</p> <p>Obnovljeni postupak</p>	<p>ŽDO Split, br. KT-44/92 od 25. 2. 2014</p>	<p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)</p>	<p>I Kž 98/17-4, Melita Božičević-Grbić, kao predsjednica vijeća, te Lidija Grubić Radaković, Dražen Tripalo, Žarko Dundović i Damir Kos kao članovi vijeća</p>

<p>Okr. Ivan Hrkač</p> <p>pripadnik HVO „Kažnjenička bojna“ Široki Brijeg</p> <p>Prisutan</p>	<p>06/06/2017</p> <p>Potvrđena oslobađajuća prvostupanja presuda</p>	<p>Zatočeno 35 Bošnjaka ratnih zarobljenika, 2 zlostavljana, zatočeno više od 50 Bošnjaka civila, 12 civila zlostavljano</p>	<p>17.6.2016. nepravomoćno oslobođen optužbe.</p>
<p>Okr. Zoran Dmitrović</p> <p>pripadnik tzv. Republike srpske krajine</p> <p>odsutan</p>	<p>04/04/2017</p> <p>Potvrđena prvostupanja oslobađajuća presuda donesena u ponovljenom postupku</p>	<p>Dvije zatočene i fizički zlostavljane osobe</p>	<p>Presudom Županijskog suda u Zagrebu od 13.07.2015., donesenoj u ponovljenom postupku, optuženik je oslobođen optužbe. Prvostupanja sud je zaključio da ponašanje optuženika nema kriminalnu količinu i jakost potrebnu za ostvarenja bića kaznenog djela ratnog zločina protiv civila. Prvotni postupak vodio se i protiv Miroslava Hašića. Vrhovni sud potvrdio je presudu kojom je u odnosu na Hašića optužba odbijena dok je ukinuo oslobađajuću presudu u odnosu na Dmitrovića.</p>
<p>Okr. Dejan Milović</p> <p>pripadnik srpskih paravojnih snaga</p> <p>Odsutan</p>	<p>18/05/2017</p> <p>Potvrđena prvostupanja osuđujuća presuda</p>	<p>Fizički zlostavljani civila: 4</p>	<p>15.12.2016. proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine</p>

9	Zločin granatiranja Splita		Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	I Kž 86/2017.-5, Ana Garačić kao predsjednica Vijeća, te Marin Mrčela, Damir Kos, Miroslav Šovanj i Zdenko Konjić kao članovi vijeća
10	Zločin u selima uz Unu kod HRV. Kostajnice (suđenje je započelo 16. veljače 2010.)	ŽDO Sisak, br. K-DO-10/09 od 05. studenog 2009.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st. 1 OKZ RH)	Kž-482/2015, sudsko vijeće; predsjednica Senka Klarić Baranović, članovi Vesna Vrbetić, Dražen Tripalo, dr. Zdenko Konjić
11	Zločin u Skeli pokraj Gline	ŽDO Sisak, br. K-DO-1/09, od 30. srpnja 2010.	Ratni zločin protiv civila, čl.120. st. 1. OKZ RH	Kž-RZ-1/17-4 Miroslav Šovanj predsjednik, Damir Kos, Marin Mrčela, Lidija Radaković Grubić, Melita Božičević – Grbić, članovi vijeća
12	Zločin na Miljevačkom platou (suđenje je započelo 18. rujna 2014.)	ŽDO Šibenik, br. K-DO-109/11 (K-DO-16/02)	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH	K-RZ-2/11 sudsko vijeće; Bruno Klein, predsjednik Vijeća, sudac Davor Svalina, član Vijeća, sutkinja Marica Šćepanović, članica Vijeća

<p>Okr. Pavle Pantić pripadnik JNA Prisutan</p>	<p>16/05/2017 ukida se pobijana presuda, predmet upućuje prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku pred potpuno izmijenjeno vijeće</p>	<p>Poginuli civili: 4 Ranjeni civili: 11</p>	<p>29/12/2016 Nepravomoćna osuđujuća presuda s kaznom zatvora od 6 godina. Uhićen krajem 2015. godine u Crnoj Gori po tjeratici koju je raspisao splitski Županijski sud 1993. godine i potom 21. travnja ove godine izručen Hrvatskoj.</p>
<p>Okr. Pero Đermanović, Dubravko Čavić, Ljubiša Čavić, pripadnici srpskih paravojnih postrojbi; Odsutni</p>	<p>09/11/2017 Potvrđena prvostupanjska oslobađajuća presuda donesena u četvrtom (trećem) ponovljenom postupku</p>	<p>Ubijeni civili: 1 Zapaljene dvije obiteljske kuće</p>	<p>Riječ je o četvrtom (trećem) ponovljenom postupku. Nakon tri osuđujuće presude (jedna je donesena na Županijskom sudu u Sisku, potom su na Županijskom sudu u Zagreb, pod predsjedanjem suca Zdravka Majeroovića u dva navrata donesene osuđujuće presude), 08. svibnja 2015. donesena je oslobađajuća presuda. Po žalbi optužbe na Vrhovnom sudu održane je 09. studenog 2017. javna sjednica. 9/11/2017 pravomoćna presuda</p>
<p>Opt. Đuro Solar, Zoran Durum pripadnici srpske paravojne postrojbe odsutni</p>	<p>30/05/2017 Potvrđena prvostupanjska presuda</p>	<p>Ubijeni civili: 1 materijalna šteta: zapaljene kuće (1) i otuđen traktor Pokušaj ubojstva civilne osobe</p>	<p>27/02/2017 na Županijskom sudu u Zagrebu opt. Đuro Solaru odsutnosti je oslobođen optužbe za počinjenje ratnog zločina nad civilima dok je u odnosu na, također odsutnog Zoran Duruma optužba odbijena.</p>
<p>Okr. Ante Babac, Mišo Jakovljević</p>	<p>06/09/2017 Potvrđena osuđujuća prvostupanjska presuda</p>	<p>Ubijenih ratnih zarobljenika: 1</p>	<p>Pravomoćna osuđujuća presuda s kaznama zatvora, Ante Babac tri godine i osam mjeseci, Mišo Jakovljević tri godine.</p>

NEPRAVOMOĆNE PRVOSTUPANJSKE PRESUDE U 2017. GODINI

Br.	Slučaj / stadij postupka / sud	Br. optužnice zastupnik /ca optužnice	Kazneno djelo	Br. Predmeta Vijeće za ratne zločine
ŽUPANIJSKI SUD OSIJEK				
1	Zločin u Baranji	ŽDO Osijek, br. KT - 136/9 od 3.travnja 2001. godine, izmijenjena 2017. godine	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-Rz-1/2017, sudac Zvonko Vekić
ŽUPANIJSKI SUD RIJEKA				
2	Zločin u Donjem Hrastovcu	ŽDO Rijeka	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.12. st. 1. OKZ RH)	K-RZ-4/13 Sutkinja Jesenka Kovačić
ŽUPANIJSKI SUD SPLIT				
3	Zločin u Kninu, Bruška kod Benkovca, Glina	ŽDO Split, br. K-DO-148/10 od 31. 12. 2015.	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	K-rz-3/16, sudac Damir Romac

Okrivljenik/ci pripadnost postrojbi	Presuda	Žrtva /ve	Napomene
Okr. Milenko Marić Pripadnik srpskih paravojnih snaga prisutan	13/09/2017 Oslobađajuća presuda	Zlostavljeni civili: 6	okr. Milenko Marić izručen je Hrvatskoj u siječnju 2017. godine iz Velike Britanije, temeljem europskog uhidbenog naloga. Protiv njega se temeljem izmijenjene i specificirane optužnice proveo razdvojeni postupak. Cijelo vrijeme rasprave okrivljenik se nalazio u istražnom zatvoru
Okr. Milorad Božić, Cvijio Baždar Pripadnici JNA odsutni	Travanj/2017 Osuđujuća/ oslobađajuća presuda	Ubijeni civili: 3 Ratni zarobljenici: 5	U travnju 2017. nepravomoćna osuđujuća presuda Miloradu Božiću, proglašen krivim i osuđen na 20 godina zatvora, dok je Cvijio Baždar oslobođen.
Okr. Dragan Vasiljković pripadnik srpskih paravojnih snaga prisutan	26/09/2017 Osuđujuća presuda	Ubijena 2 NN pripadnika HV, njemački novinar, 1 NN osoba, zlostav- ljano 4 civila, 6 ratnih zarobljenika, uništeno 30 kuća i gospodarskih zgrada u vlasništvu 32 osobe	Nepravomoćna osuđujuća presuda s kaznom zatvora od 15 godina. S obzirom na činjenične nedostatke optužnice, sud ga je u presudi oslobodio odgovornosti za ubojstvo dvojice neidentificiranih zarobljenih hrvatskih vojnika, u Bruškoj kod Benkovca 24./25. veljače 1993. godine.

4	Zločin u Smilčiću	ŽDO Split, br. K-DO-45/2016, Is-DO-30/2016 od 1. prosinca 2016.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st. 1 OKZ RH)	K-rz-1/17, sutkinja Ivona Rupić
5	Zločin nad civilima u Kulinama	ŽDO Split, br. K-DO-97/10 30. prosinca 2011.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	K-rz-1/12 sutkinja Ivona Rupić, predsjednica Vijeća, sudac Neven Cambi i sutkinja Katja Blaće, članica vijeća
6	Zločin u Lori 2	ŽDO Split, od 23.12.2008.	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122 OKZRH)	Sudac Vladimir Živaljić, predsjednik vijeća

<p>Okr. Mladen Graovac</p> <p>Pripadnik srpskih paravojnih snaga</p> <p>prisutan</p>	<p>11/09/2017</p> <p>osuđujuća presuda postala je pravomoćna danom objave</p>	<p>Verbalno i fizički zlostavljeni civili: 2</p>	<p>Okrivljenik je 11. rujna 2017. oglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 2 godine. Presuda je odmah postala pravomoćna jer se okrivljenik odrekao prava na žalbu</p>
<p>Okr. Damir Boršić, Miroslav Periša</p> <p>pripadnici HV</p> <p>prisutan</p>	<p>03/04/2017</p> <p>Osuđujuća presuda</p>	<p>Fizički i seksualno zlostavljeni civili: 4 od toga 1 žena sustavno silovana te prisiljavana na oralni seks</p>	<p>Optuženici se brane sa slobode. 03.04.2017. nepravomoćna osuđujuća presuda.</p>
<p>Okr. Tonči Vrkić, Ante Gudić, Anđelko Botić</p> <p>pripadnici 72. bojne Vojne policije RH</p> <p>prisutni</p>	<p>24/04/2017</p> <p>osuđujuća nepravomoćna presuda</p>	<p>Fizičko, psihičko i seksualno zlostavljanje, mučenje i tjelesno kažnjavanje: 37 Smrtni ishod: 3 osobe</p>	<p>Tonči Vrkić, tadašnji zamjenik zapovjednika Vojno istražnog centra u sastavu 72. bojne Vojne policije Hrvatske vojske, osuđen je na 6 (šest) godina zatvora dok su opt. Ante Gudić i opt. Anđelko Botić, temore criminis zatvorski čuvari, dobili četverogodišnja zatvorske kazne. Trojici optuženika ovo je druga osuda za zločine u vojnom zatvoru Lora. U veljači 2007. Vrhovni sud Republike Hrvatske potvrdio je prvostupanjku presudu kojom je Tonči Vrkić za zločine nad civilima, u slučaju Lora 1, osuđen na osam godina dok su Ante Gudić i Anđelko Botić osuđeni na zatvorske kazne u trajanju od 6 godina. S obzirom na pravosnažnu osuđujuću presudu u slučaju Lora 1, opt. Tončiju Vrkiću izrečena je objedinjena zatvorska kazna od deset godina dok je Anti Gudiću i Anđelku Botiću jedinstvena zatvorska kazna odmjerena u trajanju od po osam godina zatvora.</p>

ŽUPANIJSKI SUD ZAGREB

7	Zločin u Medačkom Džepu	ŽDO Zagreb, br. K-DO-84/12 od 20. 12. 2012.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	3 K-rz-7/15 Vijeće: sutkinja Renata Miličević, predsjednica, Mirjana Rigljan, Martina Maršić, članice
8	Zločin u Doljanima	ŽDO Zagreb, br. K-DO-200/15 od 30. lipnja 2016	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	5 K-rz-7/16 Vijeće: sudac Ratko Ščekić, predsjednik, suci Vladimir Vinja i Marijan Garac, članovi
9	Zločin u Novoj Drenčini	ŽDO Sisak, br. K-DO-50/12, od 30. listopada 2009.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-RZ-8/12, sudsko vijeće, predsjednik vijeća Tomislav Juriša, članovi: Jasna Smiljanić, Petar Šakić
10	Zločin u Skeli pokraj Gline	ŽDO Sisak, br. K-DO-1/09, od 30. srpnja 2010.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, (čl.120. st. 1. OKZ RH)	Renata Miličević, predsjednica vijeća, Mirjana Rigljan i Dušanka Zastavniković Duplančić, članice vijeća

<p>Okr. Josip Mršić</p> <p>pripadnik HV</p> <p>prisutan</p>	<p>06/03/2017</p> <p>Osuđujuća presuda</p>	<p>Ubijeni civili;1</p>	<p>06.03.2017. nepravomoćno proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora od 3 godine.</p>
<p>Okr. Zvezdan Milašin</p> <p>pripadnik srpskih paravojnih snaga</p> <p>prisutan</p>	<p>20/01/2017</p> <p>oslobađajuća presuda</p>	<p>Silovanje i fizičko zlostavljanje civila: 9</p>	<p>20. 01. 2017. godine nepravomoćno oslobođen optužbe. Optuženik je po internoj tjeralici uhićen na graničnom prijelazu. Nepravomoćnoj presudi prethodio je postupak održan u 2 ročišta</p>
<p>Okr. Nikola Lađević, Predrag Radišić, Dean Tišma</p> <p>pripadnik srpskih paravojnih snaga</p> <p>odsutni</p>	<p>31/10/2017</p> <p>osuđujuća presuda</p>	<p>Uništenje velikog i neutvrđenog broja kuća i gospodarskih objekata u mjestu Nova Drenčina tijekom listopada i studenog 1991.</p>	<p>Nepravomoćna osuđujuća presuda 31. listopada 2017. izrečene kazne; Lađević – 7 godina i 6 mjeseci, Radišić i Tišma – 5 godina i 6 mjeseci 27/02/2017 na Županijskom sudu u Zagrebu opt. Đuro Solar u odsutnosti je oslobođen optužbe za počinjenje ratnog zločina nad civilima dok je u odnosu na, također odsutnog Zoran Duruma optužba odbijena.</p>
<p>Opt. Đuro Solar, Zoran Durum</p> <p>pripadnici srpske paravojne postrojbe</p> <p>odsutni</p>	<p>27/02/2017</p> <p>Oslobađajuća presuda/ odbijajuća presuda</p>	<p>Ubijeni civili: 1 materijalna šteta: zapaljene kuće (1) I otuđen traktor Pokušaj ubojstva civilne osobe</p>	<p>27/02/2017 na Županijskom sudu u Zagrebu opt. Đuro Solar u odsutnosti je oslobođen optužbe za počinjenje ratnog zločina nad civilima dok je u odnosu na, također odsutnog Zoran Duruma optužba odbijena.</p>

POSTUPCI U TIJEKU U 2017. GODINI

Br.	Slučaj / stadij postupka / sud	Br. optužnice zastupnik /ca optužnice	Kazneno djelo	Br. Predmeta Vijeće za ratne zločine
ŽUPANIJSKI SUD OSIJEK				
1	Zločin u Baranji (opt. Milenko Marić)	KT - 136/94 od 3. travnja 2001. godine, izmijenjena 2017. godine	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-1/2017 sudac Zvonko Vekić, predsjednik suci Ante Kvesić i Miroslav Rožac, članovi
ŽUPANIJSKI SUD RIJEKA				
2	Postolujni zločin u Kijanima	K-DO-23/14-VI od 04. studenog 2014. godine.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120. st.1. OKZ RH)	K-rz—1/16 sutkinja Ika Šarić, predsjednica, sutkinje Loreta Sršen i Dina Brusić, članice
3	Zločin u Kablarima	ŽDO Rijeka	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120. st.1. OKZ RH)	K-rz-1/15, sutkinja Ika Šarić

Okrivljenik/ci pripadnost postrojbi	Žrtva /ve	Napomene
<p>Okr. Milenko Marić</p> <p>pripadnik srpskih paravojnih snaga</p> <p>prisutan</p>	<p>Zlostavljani civili: 6</p>	<p>Okr. Milenko Marić izručen je Hrvatskoj u siječnju 2017. godine iz Londona, temeljem europskog uhidbenog naloga. Protiv njega se temeljem izmijenjene i specificirane optužnice proveo razdvojeni postupak. Cijelo vrijeme rasprave okrivljenik se nalazio u istražnom zatvoru.</p> <p>U međuvremenu, 13.09.2017. nepravomoćno je oslobođen optužbe</p>
<p>Okr. Rajko Kričković</p> <p>pripadnik HV-a</p> <p>prisutan</p>	<p>Poginuli civili: 3</p>	<p>Protiv optuženika je bio određen istražni zatvor.</p> <p>Trenutačno se brani sa slobode.</p> <p>Vrhovni sud potvrdio je optužnicu rješenjem broj I Kž 252/15-6, na sjednici održanoj 10. rujna 2015. nakon što je Županijski sud u Rijeci protiv okrivljenika obustavio postupak.</p>
<p>Okr. Marko Carević i Ljuban Linta</p> <p>pripadnici srpskih paravojnih snaga</p> <p>1 prisutan/ 1 odsutan</p>	<p>Ubijeni civili: 1</p>	<p>Prvooptuženik bio u istražnom zatvoru, trenutačno se brani sa slobode.</p> <p>Drugooptuženik je nedostupan.</p>

4	Zločin u Vojniću	ŽDO Rijeka od 29. siječnja 2014.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120. st.1. OKZ RH)	K-rz-1/15, sutkinja Ika Šarić
5	Zločin u Donjem Hrastovcu	ŽDO Rijeka	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120. st.1. OKZ RH)	K-RZ-4/13 Sutkinja Jesenska Kovačić, predsjednica, sutkinje Dina Bursać i Loreta Sršen, članice.
6	Zločin u bjelo- varskoj vojarni „Božidar Adžija“ Suđenje započelo u rujnu 2015.	K-DO-70/11 od 17. veljače 2014. godine	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120. st.1. OKZ RH)	K-rz-2/14 sutkinja Jesenka Kovačić, predsjednica Vijeća

ŽUPANIJSKI SUD SPLIT

7	Zločin u Kulinama nad civilima	K-DO-97/10 30. prosinca 2011. ŽDO Split, Zvonko Ivić, zamjenik ŽDO ST	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120. st.1. OKZ RH)	K-rz-1/12 sutkinja Ivona Rupić, predsjednica Vijeća, sudac Neven Cambić i sutkinja Katja Blaće, članica vijeća
8	Zločin u Lori 2	ŽDO Split, br. K-DO- 144/04 od 23. 12. 2008.	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	K-rz-12/15, sudac Vladimir Živaljić

<p>Okr. Vladimir Kekić</p> <p>pripadnik srpskih paravojnih snaga</p> <p>Odsutan</p>	<p>Ubijeni civili: 2</p> <p>Fizičko zlostavljanje civila</p> <p>Uništene kuće i gospodarski objekti.</p>	<p>Prvooptuženik bio u istražnom zatvoru, trenutačno se brani sa slobode. Drugooptuženik je nedostupan.</p>
<p>Okr. Milorad Božić, Cvijo Baždar</p> <p>Pripadnici JNA</p> <p>odsutni</p>	<p>Ubijeni civili: 3</p> <p>Ratni zarobljenici: 5</p>	<p>Prvostupanjski postupak okončan je 13. ožujka 2017. Milorad Božić oglašen je krivim i osuđen na 20 godina zatvora dok je Cvijo Baždar oslobođen optužbe.</p>
<p>Okr. Jure Šimić</p> <p>predsjednik Kriznog stožera Bjelovara</p> <p>prisutan</p>	<p>Ubijeni zarobljenici: 3</p>	<p>Putem video-konferencijske veze saslušavani su svjedoci koji prebivaju u Republici Srbiji. Vijeće je rješenjem, protiv kojeg se može uložiti žalba o kojoj odlučuje Vrhovni sud RH, odbilo kao nezakonite dokaza iz spisa izdvojiti zapisnike o saslušanju svjedoka pri Višem sudu u Beogradu.</p>
<p>Okr. Damir Boršić, Miroslav Periša</p> <p>pripadnici HV</p> <p>Prisutni</p>	<p>03/04/2017</p> <p>Osuđujuća presuda</p>	<p>Fizički i seksualno zlostavljani civili: 4 od toga 1 žena sustavno silovana te prisiljavana na oralni seks</p>
<p>Okr. Tonči Vrkić, Ante Gudić, Anđelko Botić</p> <p>Pripadnici HV</p> <p>prisutni</p>	<p>Fizičko, psihičko i seksualno zlostavljanje ratnih zarobljenika: 37</p> <p>Premинуli ratni zarobljenici: 2</p>	<p>Optuženici Tonči Vrkić, Ante Gudić i Anđelko Botić brane se sa slobode.</p> <p>Objedinjeni postupak za Loru 1 i Loru 2 započeo je u jesen 2016. nakon čega je razdvojen. Vrkić, Gudić i Botić u međuvremenu su osuđeni i za zločine u Lori 2 dok se opt. Tomislavu Duiću i Emiliju Bunguru u odvojenom postupku sudi za zločine počinjene u Lori 1 i 2</p>

9	Zločin u Lori 1 i 2	ŽDO Split, br. K-DO-144/04 od 23. 12. 2008. ili KTO-131/02 od 25. 3. 2002.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-12/15, sudac Vladimir Živaljić
10	Zločin u Smilčiću	ŽDO Split, br. K-DO-45/2016 od 1. prosinca 2016.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-1/17, sutkinja Ivona Rupić
11	Zločin u logorima Gabela, Silos i Dretelj	ŽDO Split, br. K-DO-46/2013, Is-DO-11/2013, od 23. ožujka 2015.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	sudac Vladimir Živaljić, predsjednik, sutkinja Ivona Rupić, članica, sudac Zoran Matulović, član
12	Zločin granatiranja Splita	ŽDO Split	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	I Kž 86/2017.-5, Ana Garačić kao predsjednica Vijeća, te Marin Mrčela, Damir Kos, Miroslav Šovanj i Zdenko Konjić kao članovi vijeća

<p>Okr. Emilio Bungur, Tomislav Duić</p> <p>pripadnici HV</p> <p>prisutni</p>	<p>Fizičko i psihičko zlostavljanje civila Preminuli civili: 2</p>	<p>Objedinjeni postupak za Loru I i Loru II započeo je u jesen 2016. Nakon čega je razdvojen postupak protiv Bungura, Botića, Vrkića, Gudića koji su u međuvremenu osuđeni i za zločine u Lori II dok se opt. Tomislavu Duiću i Emiliju Bunguru u odvojenom postupku sudi za zločine počinjene u Lori 1 i 2. Optuženici su dugo bili u bijegu. U odsutnosti su pravomoćno osuđeni za zločine u Lori 1. Dopusštena im je obnova postupka. Vrhovni sud ukinuo je prvostupanjsku odluku kojom im je bio ukinut pritvor.</p>
<p>Okr. Mladen Graovac</p> <p>Pripadnik srpskih paravojnih snaga</p> <p>prisutan</p>	<p>Verbalno i fizički zlostavljeni civili: 2</p>	<p>Optuženik je priznao krivnju. Osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 2 godine.</p>
<p>Okr. Marinko Marić Okr. Željko Rodin</p> <p>pripadnici HVO-a</p> <p>prisutni</p>	<p>Smrtni ishod: 1 Ponižavanje, fizičko i psihičko zlostavljanje, tjelesno kažnjavanje: 30 civila</p>	<p>Rezultat suradnje tužiteljstva u BiH i Hrvatskoj. Brane se sa slobode.</p>
<p>Okr. Pavle Pantić</p> <p>pripadnik JNA</p> <p>prisutan</p>	<p>Poginuli civili: 4 Ranjeni civili: 11</p>	<p>Vrhovni sud je 16. svibnja 2017. ukinuo je osuđujuću presudu i predmet vratio na ponovni postupak pred posve izmijenjeno vijeće.</p>

13	Zločin u Kninu, Bruška kod Benkovca, Glina	ŽDO Split, K-DO-148/10 od 31.12.2015	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	K-rz-3/16 sudac Damir Romac, predsjednik, sutkinja Maria Majić, članica, sudac Bruno Klein, član
14	Zločin pokušaja rušenja brane Peruča Suđenje je započelo u srpnju 2016.	KT-27/93, od 13. prosinca 1995.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-2/16 sudac Slavko Lozina, predsjednik, suci Mlađan Prvan i Bruno Klein, članovi
15	Zločin u Kulinama	ŽDO Split br. K-DO-97/10 od 4. ožujka 2011.	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, čl.122 OKZ RH	K-27/11 sudac Mlađan Prvan, predsjednik, sutkinja Spomenka Tonković, članica, sudac Neven Cambi, član

<p>Okr. Dragan Vasiljković</p> <p>pripadnik srpskih paravojnih snaga</p> <p>prisutan</p>	<p>Ubijena 2 NN pripadnika HV, njemački novinar, 1 NN osoba, zlostavljano 4 civila, 6 ratnih zarobljenika, uništeno 30 kuća i gospodarskih zgrada u vlasništvu 32 osobe</p>	<p>Opt. Dragan Vasiljković 26. rujna 2017. osuđen je za ratni zločin nad civilima i ratnim zarobljenicima na jedinstvenu kaznu od petnaest (15) godina zatvora.</p> <p>Hrvatskoj je izručen u srpnju 2015. iz Australije. U ekstradicijskom pritvoru i istražnom zatvoru proveo je više od 11 godina. 26/09/2017- Osuđujuća presuda</p>
<p>Okr. Borislav Đukić</p> <p>pripadnik JNA</p> <p>prisutan</p>	<p>Protjerano stanovništvo, uništeni objekti</p>	<p>Izručen iz Crne Gore u ožujku 2016. godine Protiv njega na snazi je istražni zatvor.</p>
<p>Okr. Tvrtko Pašalić, Damir Boršić, Željko Maglov, Milorad Paić</p> <p>Pripadnici vojne policije RH</p> <p>prisutni</p>	<p>Žrtve psihičkog, fizičkog i seksualnog zlostavljanja: 21</p>	<p>Suđenje je započelo 24. prosinca 2015. Prije toga na ročištima održanim 22. i 24. rujna 2015. svjedoci su uz suglasnost stranaka u postupku ispitani izvanraspravno.</p> <p>Dana 1. veljače 2016. godine suđenje je odgođeno na neodređeno zbog bolesti člana vijeća.</p>

ŽUPANIJSKI SUD ZAGREB

16	<p>Zločin u Osijeku</p> <p>ponovljeni postupak</p> <p>Suđenje je započelo 15. 10. 2007.</p>	<p>ŽDO Zagreb br. K-DO-105/06 od 30. rujna 2008. izmijenjene 22. ožujka 2017.</p>	<p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)</p>	<p>K-rz-4/16 sutkinja Tanja Pavelin, predsjednica, suci Ratko Šćekić član, sutkinja Irena Kvaternik, članica</p>
17	<p>Zločin u okolici Daruvara</p>	<p>ŽDO Zagreb br. K-DO-199/12 od 14. veljače 2017.</p>	<p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)</p>	<p>K-rz-3/17 sudac Ivan Turudić, predsjednik, suci Mirko Klinžić i Vladimir Vinja, članovi</p>
18	<p>Prosinački zločin u Joševici</p>	<p>ŽDO Sisak, br. K-DO-5/03 od 21. listopada 2010. (K-DO-51/12)</p>	<p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)</p>	<p>K-rz-4/12 sudac Tomislav Juriša, predsjednik, suci Vladimir Vinja i Petar Šakić, članovi</p>

<p>Okr. Branimir Glavaš, Ivica Krnjak, Gordana Getoš-Magdić, Dino Konitć, Tihomir Valentić, Zdravko Dragić</p> <p>pripadnici HV-a</p> <p>prisutni</p>	<p>Smrtni ishod: 7 Pokušaj ubojstva: 1 Fizički zlostavljana 1 osoba</p>	<p>Prijašnji prvostupanjski postupak okončan je 08. svibnja 2009. osuđujućom presudom u odnosu na sve optuženike. 02.06.2010. Vrhovni sud optuženima je reducirao kazne. Ustavni sud je u siječnju 2015. usvojio ustavne tužbe okrivljenika i predmet vratio pred Vrhovni sud.</p> <p>7. lipnja 2016. Vrhovni sud je ukinuo prvostupanjsku presudu i predmet vratio na ponovni postupak.</p> <p>Suđenje u ponovljenom postupku započelo je 16.10.2017. na Županijskom sudu u Zagrebu. Rješenjem izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Zagrebu, broj Kv-rz-1/18, od 05. ožujka 2018. kazneni postupak protiv prvooptuženog Glavaša razdvojen je od kaznenog postupka protiv ostalih optuženika.</p>
<p>Okr. Veljko Stjepanović</p> <p>pripadnik srpskih paravojnih snaga</p> <p>prisutan</p>	<p>Protuzakonito zatvaranje, mučenje i fizičko zlostavljanje: 11</p>	<p>Izručen je iz Nizozemske čije državljanstvo posjeduje. Zbog opasnosti od bijega određen mu je istražni u zatvor koji je u međuvremenu zamijenjen jamstvom.</p>
<p>Okr. Dušan Žarković, Mirko Jednak, Bogdan Jednak, George Nashid Kamal, Miroslav Malobabić, Dejan Sladović</p> <p>pripadnici srpskih paravojnih postrojbi</p> <p>odsutni</p>	<p>Ubijeni: 21 Teško ozlijeđeni: 1</p>	<p>Optuženici, sudi im se u odsutnosti, na temelju rješenja Županijskog suda u Zagrebu Kv-Rz-2/16 od 18. ožujka 2016.: Protiv drugoopt. Mirka Jednaka postupak je obustavljen zbog smrti.</p>

19	Zločin u Novoj Drenčini	ŽDO Sisak, br. K-DO-50/12, od 30. listopada 2009.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	Okr. Nikola Lađević, Predrag Radišić, Dean Tišma Pripadnici srpskih paravojnih postrojbi odsutni
20	Zločin u Skeli pokraj Gline	ŽDO Sisak, br. K-DO-1/09, od 30. srpnja 2010.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-8/11 sutkinja Renata Miličević, predsjednica, sutkinje Mirjana Rigljan i Dušanka Zastavniković Duplančić, članice
21	Zločin u Medačkom Džepu	ŽDO Zagreb, br. K-DO-84/12	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-7/15, sutkinja Renata Miličević
22	Zločin granatiranja Zagreba, Karlovca i Jastrebarskog	ŽDO Zagreb, br. KT-288/95 od 25. 5. 2016.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	K-rz-2/05, sudac Tomislav Juriša
23	Zločin u Doljanima	ŽDO Zagreb, br. K-DO-200/15 od 30. lipnja 2016.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	5 K-rz-7/16, sudac Ratko Šćekić

<p>Okr. Nikola Lađević, Predrag Radišić, Dean Tišma</p> <p>Pripadnici srpskih paravojnih postrojbi</p> <p>odsutni</p>	<p>31/10/2017</p> <p>Osuđujuća presuda</p> <p>Uništenje velikog i neutvrđenog broja kuća i gospodarskih objekata u mjestu Nova Drenčina tijekom listopada i studenog 1991.</p>	<p>Optuženici su nedostupni hrvatskom pravosuđu.</p> <p>U odsutnosti su 31. listopada 2017. osuđeni na zatvorske kazne. Opt. Lađević po zapovjednoj odgovornosti osuđen je na 7 godina i šest mjeseci godina zatvora, druga dvojica kao neposredni počinitelji dobila su po pet i pol godina.</p>
<p>Opt. Đuro Solar, Zoran Durum</p> <p>pripadnici srpske paravojne postrojbe</p> <p>odsutni</p>	<p>Ubijeni civili: 1</p> <p>materijalna šteta: zapaljene kuće (1) i otuđen traktor</p> <p>Pokušaj ubojstva 1 civilne osobe</p>	<p>27. veljače 2017. optuženik Đuro Solar nepravomoćno je oslobođen optužbe dok je u odnosu na drugooptuženika Zoran Duruma optužba odbijen.</p> <p>30/05/2017</p> <p>Potvrđena prvostupanjska presuda</p>
<p>Okr. Josip Mršić</p> <p>Pripadnik HV</p> <p>prisutan</p>	<p>Ubijeni civili: 1</p>	<p>06. 03. 2017. nepravomoćna osuđujuća presuda na kaznu zatvora od 3 godine</p>
<p>Okr. Milan Martić, Milan Čeleketić</p> <p>pripadnici srpskih paravojnih snaga</p> <p>odsutni</p>	<p>Ubijeni civili: 7</p> <p>Ozlijeđeni civili: 98, među njima su bila i djeca, materijalna šteta 7.432.678,00 kn</p>	
<p>Okr. Zvezdan Milašin</p> <p>pripadnik srpskih paravojnih snaga</p> <p>prisutan</p>	<p>Zlostavljeni civili: 8</p> <p>Silovani civili: 1</p>	<p>Uhićen po internoj tjeratici RH, na graničnom prijelazu.</p> <p>20.01.2017. donesena nepravomoćna oslobađajuća presuda.</p>

